

VILÁG OSSÁG

IDOJABASJELENTÉS

Közép- és Észak-Európában folytatódik a derült, meleg idő. Erdélyben és a Fekete-tenger környékén kialakult alacsony légnyomás hatására általánosságban váltak az esőzések, zivatarok.

Várható időjárás: Felhős idő, átmeneti derülésekkel, délután zivatarokképződés. A hőmérséklet emelkedik. Vasárnap: az időjárás a kirándulóknak nem kedvez, a hegyvidékeken erős zivatarok, de jelentékeny lehűlés nélkül.

KOLOZSVAR

1948 június 13, vasárnap

A MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG KÖZPONTI NAPILAPJA

V. ÉVFOLYAM

134. szám

ÁLLAMOSÍTOTTÁK

a kulcsiparokat és intézményeket

A vállalatok minden követelésükkel és tartozásukkal mennek át az állam tulajdonába

Milyen vállalatokat, üzemeket és bányákat államosítottak?

Népköztársaságunk munkásosztályának élcsapata, a Román Munkáspárt, a reakciós külföldi imperialista ügynökök hazai zsoldosainak a kormányból való eltávolításával, a demokratikus fejlődés kerékkötőjének és a hazai reakciós földsuri-tökés osztályok mentésvarának, a monarchiának felszámolása után biztosította a dolgozó nép politikai függetlenségét. Ebből, a politikai függetlenségért vívott harcából, amelyben a dolgozó nép, élen a munkásosztállyal, a faszizmus, a reakció és az imperializmus ellen folytatott, megszületett az a Népköztársaság, amely új, demokratikus alapokra fektetett alaptörvényt, új alkotmányt adott az országnak. Az emberi szabadságjogokat, a nemzeti egyenjogúságot és a demokratikus államvezetést biztosító új alkotmány az államhatalom egyedüli letéteményesévé a dolgozó népet tette, aki felszabadulva az évszázados elnyomatás és jogfosztás bilincseitől, saját maga veszi kezébe sorsának irányítását.

A Román Munkáspárt, mint a munkásosztály élcsapata, a politikai függetlenség biztosítása után kemény harcot folytatott azért, hogy az ország politikai, gazdasági és társadalmi életét a haladó szellemű fejlődés útjára terelje. Ennek a célnak megvalósítását pedig abban látta, hogy a politikai függetlenség biztosítása után kivívja a dolgozó nép számára a gazdasági függetlenséget is. T ehhez a harcához csatlakoztak a többi demokratikus pártok is, a Magyar Népi Szövetség és az Ekés Front is.

Népköztársaságunk demokratikus alkotmánya biztosította azt a keretet, amely lehetővé tette a gazdasági függetlenségért vívott harc eredményes vitelét, mert az ország alapjainak bármilyen kincsét, a bányászható javakat, az erdőket, vizeket, természetij erőforrásokat, vasutakat, szárazföldi vízi és légi közlekedési utakat, valamint a postát, távirót, távbeszélőt és rádiót a dolgozó nép közös javává, az állam kizárólagos tulajdonává tette. Az ország demokratikus kormánya a gazdasági ujjaépítés első és legfontosabb feladatává tette az ipar fejlesztését, mert amint Gheorghiu-Dej mondotta: „A fejlett iparhoz fűződik a munkásosztály léte, amely biztosítékot képez a román közélet demokratizálására, biztosíték a feudalizmus és nagybirtokosság

felszámolására.“ A Népi Demokrácia Frontja, amely a demokratikus pártok harcos egysége, kormányzási programjába írta az ország iparának teljes ujjaépítését és teljes termelőképességének kihasználását, mert csak így biztosíthatók a tag lehetőségek az ország dolgozó népe teljes munkaerejének felhasználására, az ország ujjaépítéséhez szükséges javak megteremtésére, az ország felépítésére, a városi és falusi életfeltételek megjavítására, az ország dolgozó népe életszínvonalának felemelésére, valamint arra a fontos gazdasági szerepre, amelyet Európa ezen részében hazánk be tud és be is kell töltenie.

Mindannyian jól tudjuk, hogy az ország iparvállalatainak és üzemek vezetőségében még mindig voltak olyanok, akik a fejlődést megátolták, akik a termelést szándékosan csökkentették és szabotálták, azért, hogy elégedetlenséget okozzanak. Nemzetgazdaságunknak ezzel óriási károkat okoztak, amit a dolgozó tömegek érezték meg a legjobban.

A Román Kommunista Párt kezdeményezésére a múlt év júniusában megalakult a gazdasági ujjaépítés és pénzügyi végrehajtásáért megbízott miniszterközi bizottság, amelynek elnöke és vezetője a munkásosztály élharcosa, Gheorghiu-Dej, a Román Munkáspárt főtitkára. Ez a miniszterközi bizottság kidolgozta részletesen az ország gazdasági ujjaépítésének tervét és legfőbb feladatául tűzte maga elé azt, hogy a kizsákmányoló magántöke megszüntetésével az ország gazdasági életét a dolgozó néptömegek érdekének szolgálatába állítsa. A vállalatok és az ország természeti és gazdasági kincsének gondos számbavétele után a Munkáspárt önbizatos, következetes és megalkuvást nem ismerő kemény harcának eredményeképpen, Gheorghiu-Dej munkáspárti főtitkár előterjesztésére, a Nagy Nemzetgyűlés Elnöki Tanácsa most élő valósággá tette új alkotmányunk rendelkezéseit és államosította a dolgozó nép közös javává, kizárólagos tulajdonává tette a legfontosabb ipari, pénzügyi, biztosítási, bányászati és szállítási vállalatokat.

Uj fejezet nyílt Népköztársaságunk történetében. A gazdaságilag felszabadult nép tovább építheti hazáját a boldogabb jövőért a szocializmus felé.

Nemzetgyűlés Elnöki Tanácsa most élő valósággá tette új alkotmányunk rendelkezéseit és államosította a dolgozó nép közös javává, kizárólagos tulajdonává tette a legfontosabb ipari, pénzügyi, biztosítási, bányászati és szállítási vállalatokat. Uj fejezet nyílt Népköztársaságunk történetében. A gazdaságilag felszabadult nép tovább építheti hazáját a boldogabb jövőért a szocializmus felé.

A Román Munkáspárt javaslata az államosításra

BUKAREST — A Román Munkáspárt központi bizottsága június 9-én és 10-én megtartott plenáris ülésén megvitatta a Román Munkáspárt központi bizottsága politikai irodájának beszámolóját az 1948. évi márciusi választás tanulságairól. A beszámolót Luca László, a Munkáspárt titkára terjesztette elő. Az együttes ülés ezután megvitatta Gheorghiu-Dej főtitkár beszámolóját az ipari, pénzügyi, biztosítási, bányászati és szállítási vállalatok államosításának kérdéséről.

A központi bizottság elhatározta: javasolja a Román Népköztársaság kormányának, hogy államosítsa a legfontosabb ipari, pénzügyi, biztosítási, bányászati és szállítási vállalatokat. Az ülésen Teohari Georgescu vezetésével bizottságot választottak a határozati javaslat kidolgozására és megszövegezésére.

A minisztertanács ülése

A Román Munkáspárt központi bizottságának határozati javaslatát a minisztertanács június 11-én megtartott ülésén vette tárgyalás alá. Az ülésről a minisz-

terelnökség a következő hivatalos jelentést adta ki:

Június 11-én fél 10 óra és 11 óra között a minisztertanács ülést tartott. A Román Munkáspárt nevében Gheorghiu-Dej, első miniszterelnökhelyettes előterjesztette az ipari, pénzügyi, biztosítási, bányászati és szállítási vállalatok államosítására vonatkozó törvényjavaslatot, amelyet a minisztertanács elfogadott és azt a Nagy Nemzetgyűlés elé terjesztette.

Köszönet Sztalinnak, a román nép őszinte barátjának

A lelkes hangulatban összeült nemzetgyűlés második ülészuka elnökevé Agiu Constantint választották meg, majd a nemzetgyűlés irodájának a megalakulása után napirend előtt Alexa Augustin nemzetgyűlési képviselő javaslatot terjesztett be, hogy a Nagy Nemzetgyűlés küldjön köszönőlevelet Sztalin generalisszimuszának, a Szovjetunió miniszterelnökének a román nép irányában megnyilvánult legujabb megértő és baráti magatartásáért, arrellgel a háborús jóvátétel hát-

A vállalatok vagyonának rongálásától, eltulajdonításoktól való megóvása, és biztosítása szükségességére való tekintettel a minisztertanács feljogosította az illetékes miniszteriumot megbízottait, hogy a parlament tárgyalások befejezéséig tegyék meg a vállalatoknál a szükséges biztonsági intézkedéseket.

A Nagy Nemzetgyűlés jóváhagyta és megerősítette a kormány intézkedését és rendkívüli ülésre ült össze.

relevő felösszege megfizetését engedte.

A javaslatot a Nagy Nemzetgyűlés hatalma nyilvánításában közben egyhangulag szavazta meg.

Groza Péter miniszterelnök ezután előterjesztette az ipari, bányászati és szállítási vállalatok, valamint pénzügyi intézetek államosításáról szóló törvényjavaslatot, amelyet a nemzetgyűlés tagjai viharos tetszésnyilvánítással és tapsal fogadtak.

A törvényjavaslatot véleményezésre a jogügyi és gazdasági bizottság elé terjesztették, miután annak letárgyalására — Groza Péter javaslatára — a Nagy Nemzetgyűlés egyhangulag kimondta a rendkívüli sürgősséget. A jogügyi és pénzügyi bizottság ülés-

sének az időtartamára a Nagy Nemzetgyűlés ülést felfüggesztették.

A délután negyed 3 órakor ujjlag megnyitott ülésen a Jogügyi és gazdasági bizottság az eredeti megszövegezésben elfogadásra ajánlotta a javaslatot.

Gheorghiu-Dej beszéde

A törvényjavaslatához elsőnek Gheorghiu-Dej, a Román Munkáspárt főtitkára, első miniszterelnökhelyettes szól hozzá, aki löbök között a következőket mondotta:

— A legutóbbi változások alakította helyzetben szükségessé vált a nemzetgazdaság szervezetének, felépítésének megváltoztatása is, hogy az ország összes termelő erőit népiünk politikai, gazdasági és kulturális életszínvonalának felemelésének szolgálatába állítsuk. Ez a szerkezeti változtatás abban áll, hogy az állam tulajdonába mennek át — mint a nép közös javai — a termelő eszközök legfontosabbjai.

— A legjelentősebb termelési eszközöket az állam tulajdonába való átruházása elkerülhetetlen szükségesség, hogy ezeket a gaz-

dasági fegyvereket is kiragadjuk azoknak a kezéből, akiknek kezéből a politikai hatalmat már kiszavartuk. Ha ezeket a termelő eszközöket továbbra is a polgári osztály kezében hagyánk, ez azt jelentené: megengedjük, hogy a polgárság eltávolítsa a népet a politikai vezetéstől, folytatathatná gazdasági életének szétrombolását irányuló politikáját és megcsondítaná, hogy a nép szemében megszűnjön a demokratikus rendezésük.

— Ezeknek az intézkedéseknek, termelő vállalatoknak az állam tulajdonába kerülése — amely állam ellen a nép érdekét képviselő kormány áll — a Román Népköztársaság gazdasági fejlődésének feltételeit nyit meg. értékes eredményekről szóló beszámoló 3. oldalon.

Ősszel megnyílik az Erdélyi Hivatalos Szalon

KOLOZSVAR. — A kolozsvári vegyes szakszervezet képzőművészeti szakcsoportjának legutóbbi ülésén, a bukaresti értekezletről hazatért vezetőtagok részéről javaslatot terjesztettek elő az Erdélyi Hivatalos Szalon őszi tárlatának megrendezésére.

A javaslat általános helyeslést talált. A hozzászólások során az a végén kerül sor. A szakszervezet vezetése alakult ki, hogy az őszi tárlat

anyagának, úgy művészeti kivitelben, mint mondanivalójában különböznie kell az összes eddigi kiállításoktól. A szakszervezet legjobb művészeinek javaslatára kimondották, hogy „Munka és az 1848-as forradalom” gyűjtőcím alatt rendezik meg a tárlatot.

A szalon megnyitására szeptember végén kerül sor. A szakszervezet úgy a sajtó, mint átiratok útján

meghívja Erdély összes képzőművészeit. Kéri ugyanakkor a többi erdélyi városok napilapjait, hogy rövid tudósításban hívja fel a művészek figyelmét az őszi tárlat megnyitási időpontjára és arra, hogy lássanak hozzá olyan természetű alkotások készítéséhez, amelyek az újjáépítésért folyó munkát és az 1848-as forradalom gondolatát fejezik ki.

öt hét alatt

Román és magyar rohammunkások

rendbehozzák a fehéregyházi Petőfi-élművet

FEHÉREGYHÁZA. — (Kiküldött munkatársunktól.) — Nagyküküllő megye közművelődési felelősének jelenléteben megkezdődött az önkéntes munka Petőfi-fehéregyházi sír-emlékénél.

Asók és lapátok váltak bele a földbe. Petőfi-dalok csendülnek fel és a munka kezdetét vette. Hiszen már legfőbb ideje volt, hogy rendbe szedjék e világhírű emlékmű környékét, amelyet a mult rendszerek olyan szütyöztetesen elhanyagoltak.

A frissen felásott föld szagának ereje életkedvvel tölti be az itt dolgozókat. Munkások, földművesek, tanítók és más értelmiségiek dolgoznak itt, Szabó József vezetése alatt, hogy segítkezett nyujtsanak Katonka Béla kertészmasternek.

Megkérjék Katonka Bétát, mondja el, miben áll megbízása.

— Régi Petőfi-rajongó vagyok. Örök vágyam volt, hogy ha nyugdíjba vonulok én lehessenek „Petőfi-őrök”. Ez most sikerült. Balogh Edgár és Kós Károly megbízást adott nekem a kertészeti munkák elvégzésére.

Szabó József segesvári MNSZ-vezetőfelelőst is megkérdezzük az

önkéntes munkákkal kapcsolatban. — A mai önkéntes munka kizárólag kertészeti jelleggel bír. Rengeteg virágra van szükség... még több palántára. A zárandokok akik idejönnek, viráglemezt vehetnek majd. Erre a célra külön agyagégető kemencét állítunk fel és külön üvegyágyat, amelyből — jellegzetes magyaros cserépből — „Petőfi-muskálit” vásárolhat mindenki magának.

Az önkéntes-munkás csapat a fehéregyházi MNSZ és Ekésfront, valamint a megyesi MNSZ ifjúságtól tevődik össze. Érett emberek, ifjak, románok és magyarok közös jóindulattal, közös akarással végzik munkájukat. Nemcsak az évforduló miatt oly eleven a munka, hanem valamennyien tudják, hogy az 1848-ban elindult népi forradalom valamennyiünké, mindazoké, akik a szabadságot akarva vállvetve harcolnak egyre erősödő demokratikus kibontakozásunk győztes vonalán.

Palló János földműves a fehéregyházi MNSZ elnöke a megindult munkákkal kapcsolatban a következőket mondja:

— Büszke vagyok, hogy községünk nem fog szégyent vallani, pedig már-már azt hittem, hogy a megyei vezetőség megfigyelkedik rólunk és magunkra hagy Medgyes mindég elől járt a megyénkben és ezért örülünk, hogy megyénk központja is oda tette át székhelyét.

A medgyesi munkáscsoport vezetőjét Pápai Jenő munkást is megkérdezzük

— Rossz munkás az, aki a munkát nem szereti. Örülök, hogy nekem jutott osztályrészül összegyűteni azt a csapatot, amelyek elsőnek jött ide, hogy megkezdje az öt hétre tervezett munkálatokat. Munkások és értelmiségiek dolgoznak itt. Csapatom egyetlen női tagja Zsutu M. Klára tanítónő, akinek munkája százelekében is egyenlő egy férfival. A munka a délutáni órákban ért véget és a dolgozók csapata ének-zóval távozott.

Még a hét folyamán ellátogat a helyszínre Kós Károly író az Országos Intézőbizottság tagja, akinek jelenlétében megindulnak a „nehézabb munkálatok”, művészeti kivitelű kerítés és székely kapu felállítása. SZUCS EMIL

Divat és elmebaj

Mit sem sejtve poroszkász az utcán, mint egy ártatlan ősré. Ugy hiszed, hogy minden a legnagyobb rendben van, a dolgok békésen folynak a maguk rohammunkával kiábrószt medtrükben. Így gondold egészen addig, amíg szembe nem kerül az hölgygel. A Hölgygel, aki úgy vonul tova az utcán, mintha ő lenne huszon-nemtudomhányadik Annunziata spanyol infánsnő. Kiáltani akarsz, rémülten sikoltani — hisz ember vagy, telve jószándékkal, aki segíteni szeret embertársain.

Asszonyom! Az Istenért! Vigyázzon! A ruhája! Lecsúszott... illetve... felcsúszott... a szoknyája... a blúza... a hogyishívjákja. Alul meg kiáltasz az a fodros, az a csipkés... az a...

Oda akarsz rohanni hozzá s megragadni a kezét — mint ember az embernek —, hogy segítsél neki, még mielőtt kitör a botrány. Mert a botrány biztosan kitör. Hisz a szoknyája már-már a bokáját seprí (biztosan lecsúszott), esetleg a szabója örült volt. Résszeg, vagy kontár, mert oldalt felhúzódik, ferdén és időtlenül s alóla — mely borzalom —, alsószoknya kombiné, vagy mit tudom én micsoda, serdületlen nemzedékek előtt elmondhatatlan nevű ruhadarab egy szeletkéje kacintgat elő. A csipője táján meg, hanyagul odaférfelve valami van. Virágfüzér? Fehér giliszta? Szövetmaradék? Csipkézett makaróni? Ki tudná megmondani? A ruha felső része meg lötyög és leng, mintha kétszeres méretre szabták volna.

Oh Istenem, és ez a szerencsétlen nő, meg itt vonul, semmit sem sejtve s a leke tisztá, mint a hófehér márvány.

Vagy tán van ez a nő? Azért olyan merev és kemény a szeme pillantása, mint két halványkék porcellángomb? Vak! Egészen biz-

tosan vak. Csúfot fiztek belőle. Gonosz, alávaló emberszörnyek rá aggatták e maskarát s elhittették vele, hogy ez szép, hogy ebben ember egyáltalán utána léphet. S ő most szemedben az ördök éjszakával itt tévedezel az utcán s nem látod az emberek kaján, gyilkos röhgőségét.

Még két lépés, s ott vagy mellette, hogy szóljal, figyelmeztésd, mikor oldalról közzétek vágódik a Másik Hölgy.

— Édesem, isteni a ruhád — csivogja, s te keresed a gúnycsengetését a hangjában, de csak csodálat van benne és áhítat.

— A legújabb párisi modell — fuvoláz vissza a Hölgy s felemeli a karját, hogy a Másik Hölgy alaposabban megzemléhesse a műremeket.

Az összecsapja a kacsóit, s újjai hegyén vörösen szikráznak a körmök a napfényben, mint a rubintok.

Isteni! Esküszöm, Isteni. Habzsolni kell! Te meg nézed, féloldalról, gyanakvóan a raffelást, amit habzsolni kell, s úgy látod, semmi egyéb nem történt, minthogy valahol beleakadt, valami kerítésbe vagy kutyák rángatták meg s most kókadtan csügög.

Mit szólsz a snitthez?

— A snitthez? Utánozhatatlan! Hiába llyent csak Párisban tudnak. Hiába, ez a francia kultúra.

Te is alaposan odafigyelsz a francia kultúra diadalára, a hasonlíthatatlan snitthez s hosszasan töröd a fejedet: most már ki az elmegegne: aki tervezte?, aki varrta? vagy aki viseli?

Mialatt töprengéseidbe merülsz, észre sem veszed, hogy a két hölgy elvonult, hogy a város más tájain is meghordozza a francia kultúra eme ruhakölteménybe megtestesült remekét.

NAGY ELEK

Méliusz Józsefet

az országos színházi és zenei tanács tagjává nevezték ki

BUKAREST. — Meliusz József magyar művészeti vezérfelügyelőt a legfelsőbb színházi és zenei tanács tagjává nevezték ki.

A tanács, melynek irányító szerepe van a Román Népköztársaság

színházi és zenei ügyeinek irányításában, legközelebb június végén ül össze s megvitatja az elmúlt színházi és zenei évad tapasztalatait és terveket készíti a jövő évre.

Ballagó diákok szellemi utrahalója

Virágosan és nótasan elballag az öreg diákok. Kilépésük az iskolák kapuján nemcsak az ő kérdésük; foglalkozunk kell vele, mert mindnyájunk, dolgozó társadalmunk kérdése. Mit visznek magukkal ezek a diákok? Nyolc esztendő szellemi utrahalóját nem nevezhetjük egységesnek s a jelen követelményei szempontjából hamisítatlannak. Nem nevezhetjük annak, mert az a nemzedék lépte át a kitárt kapuk küszöbét, mely zsenge korában a fasizmus mérgező „eszméinek” szinte minden árnyalatával szembetalálta magát. Nem szükséges különösebben hangsúlyoznunk, hogy ezt a fiatalságot fertőzöttek és eléggé súlyos koloncokkal terheltlen érte a felszabadulás. Érthető tehát minden nehézség, amely átnevelése terén adódott.

Az emberi tudat és magatartás változása nem igazodik szigorúan a történelmi dátumokhoz. Zsenge lelkekbe plántált hamis eszméket, ferde nézeteket nem lehet márhólnapra szertefosztalni. Az ideológiai átnevelés kérdése pedig szorosan összefüggött és összefügg hazánk általános fejlődésével. Népi demokratiánknak kemény és kíméletlen harcot kellett megvívnia, míg politikai alapjaink végleges megszilárdítása, gazdasági életünk egysúlyának helyrebillentése után fokozottabb figyelmet és erővel láthatott hozzá az ideológiai neveléshez, többek között közoktatásunk gyökeres átszervezéséhez. Ma már tudjuk: nem volt könnyű feladat betörni az áporodott iskolákba s széles ablakot törni a történelem friss szeleinek. Nem volt könnyű, de beltrétek és lerakták már alapjait az új, demokratikus nevelésnek.

A leventeintézmények és különböző fasiszta, vagy félfasiszta szervezetek, szektarista körök és gyanus célokot dédelgető egyesületek jelszavaival átitatott fiatalok a népi demokrácia eszméjével kezdtek megismerkedni. De nemcsak az eszmével: azzal az új alapokon nyugvó népi demokratikus rendszerrel is, melyet dolgozó népünk, a munkásosztály vezetésével munkával és harcra teremtett.

Gheorghe Vasilechi közoktatásügyi miniszter forradalmi újításai megváltoztatták iskoláink külső és belső arculatát. Középskoláink, sokszáz éves kollégiumaink, ezek a szellemi lovagvárak, közelebb kerültek a mindennapi élethez, társadalmunk égető kérdéseivel. A romániai középiskolás diákok egységes szervezetének megteremtése is hatalmas lépést jelentett ezen a téren. A diákság szervezett és egységesen irányított komoly tényezője lett az ország demokratikus erőinek táborában.

Ime, elballagó öreg diákjaink szellemi utrahalójának kétfős forrása: a mult gátló hagyatéka és a jelen adománya. Hogyan vált az utóbbi új magatartást formáló erővé s hogyan perog ki ifjúságunk lelkeiből a mult hagyatéka? Tavaly, tavalyelőtt az iskolától, az öreg alma matertől való búcsúzáskor férfiakhoz nem illő, szentimentális érzélgés volt, át meg átszóve a jövőtől való rettegés, a hamisan megfogalmazott nemzetmentés, a magáramaradottság és céltalanság érzetével. A demokratikus Romániába való cselekvő beilleszkedés követelménye vagy nem jutott el még hozzájuk, vagy nem látták tisztán a romániai dolgozó magyarságnak, mint nemzetiségnek hatalmas feladatát.

dült ki hangjukból az új feladatok megoldására gyűrűző haladó szellemű értelmiségű ifjúság demokratikus állásfoglalása.

Elreértés ne essék: nem arról van szó, hogy mindazok, akik rövid időn belül megkapják az érettségi bizonyítványt, minden tekintetben megfelelnek az értelmiségi dolgozókkal szemben felállított követelményeknek. Nem. De tényként kell megállapítanunk, hogy a letűnt rendszerek nevelésének beteg csökevényei — bármennyire kiütöznek is még néha gondolkozásban és cselekvésben —, tűnöfélben vannak.

Ezeknek a diákoknak igen nagy része másként nézi már az életet. Történelmietlen szemléletük ezreket megregettette már a történelmi és dialektikus materializmus tana. Marx, Engels, Lenin és Sztalin tanításai alapjaiban forgatták fel a multból hozott világnézetüket. Ezek a tanítások ugyanakkor a népi demokrácia, a Román Népköztársaság hatalmas táborával, a dolgozó néppel való azonosulás útjára terelték őket.

Forrásban vannak iskoláink, akár a jó must. A világnézeti forrongás biztosított arra, hogy azok, akik még a régi notát fityülő nevelők hatás-körében állanak, ki fogják szakítani magukat a búvós körből. Az elkövetkezendő nyári vakációjában pedig a Szálva—visól, a Bumbesti—livezeni és a prutvölgyi nagy munkatelepeken, a Gheorghiu-Dej, Luca László és Pauker Anna nevű viselő munkabrigádokban építő munkával fogják bebizonyítani, hogy újszellemű közoktatásunk, újszemű értelmiségi dolgozókat nevelő népi demokráciánk s az egész nép számára

AZ ÁLLAMI MAGYAR SZÍNHÁZ ÉS OPERA MÜSORA:

Szombaton este 8 órákor: Unnept est az 1848—1948 centenáriumi hónap alkalmával. Rendes helyárak.

Vasárnap délután 4 órákor: Friderika. Olcsó helyárakkal.

Este 8 órákor: Mézeskalács. Olcsó helyárakkal.

Hétfőn este 8 órákor: Bánk bán. Az Állami Magyar Zene- és Színművészeti Akadémia növendékeinek előadása szervezett munkásság részére a centenáriumi hónap keretében.

Kedden este 8 órákor: Bánk bán. Az Állami Magyar Zene- és Színművészeti Akadémia növendékeinek előadása a centenáriumi hónap keretében. Rendes helyárak.

HANGVERSENYEK A MAGYAR ZENE- ÉS SZÍNművészeti FŐISKOLA DISZTERMÉBEN

Június 12-én, szombaton este 8 órákor Páll Magda (zongora) és Sigmund Márta (ének) utolsó éves fűnkolai hallgatók vezetésében

Június 13-án, vasárnap este 8 órákor növendékhangverseny.

Június 17-én, csütörtökön este 8 órákor Hámos György zongora és énekes növendékeinek hangverseny.

Június 20-án, vasárnap este 8 órákor énekes hangverseny.

KOLOZSVARI MOZIK MÜSORA:

CAPITOL: Elet a várbán. Az est filmgyártás legnagyobb alkotása. Főszerepben Hugo Laur, Lia Laty, Anno Talvi. Előadások 5, 7 és 9 órákor Szombatos és vasárnap 3 órákor is.

CORSO: „Dezomorala”. Az életben való szenvedés. A Oskokovski regénye után. Csajkovszki nagy zeneszerző kiállításra. Jön! A sejk jó. Rudolf Valentino főszereplésével. Előadások kezdete: 3, 7 és 9 órákor.

FÓRUM: A tengerek réme.

NÉPMOZGÓ (Popular): Vidám li nyok. (Lányok egyenruha nélkül.)

RIO: Nyári szünet. Nincs öltöztetés.

SELECT: Szeretet-szerelm. Főszerepben L. Smirnova és V. Cober.

URANIA: Tűz a határon.

Államosították a kulcsiparokat és intézményeket

(Elsődali cikkünk folytatása.)

ményeként a politikai téren elért sikereknek. Nyilvánvaló, hogy a nemzetgazdaság tervezésére mindaddig nem kezdődhetett meg, amíg a legfontosabb termelő eszközök a magántulajdon kezében vannak. A nemzetgazdasági tervezésének megkezdése, amely egy kormánytól az ország lakosságának nagy többsége márt — szükségessé teszi, hogy a termelő eszközök az állam tulajdonába kerüljenek. A Román Népköztársaság gazdasági erejének megszilárdításával biztosítjuk országunk gazdasági és szociális fejlődését eddig elképzelhetetlen ütemét, — fejtezte be nagy tetszéssel és tapssal fogadott beszédét Gheorghiu-Dej, aki ezután állandó tetszésnyilvánításokkal kísérve olvasta fel a törvényjavaslat szövegét.

Gheorghiu-Dej beszéde után Radovanović Nicolae, a Román Munkáspárt szónoka szólalt fel, aki beszédében utalt arra, hogy az államosítást a különböző vállalati vezetők korrump és szabotáló eljárása tetten hagyható elengedhetetlenül szükségessé teszi.

Muresan Nicolae, az Ekésfront nevében bejelentette a javaslatot megszavazását. Hangsúlyozta, hogy a falvak dolgozó népe több, jobb és olcsóbb árut remél az államosítás megvalósításától.

Radulescu Barbu az értelmiségiek, a kereskedők, a tisztviselők és a kisemberek nevében jelentette be, hogy elfogadja és megszavazza a javaslatot.

A magyar dolgozók nevében...

A Magyar Népi Szövetség nevében dr. Csákány Béla nemzeti képviselő szólalt fel és nagy figyelem közben elmondott beszédében szövegelt le a romániai magyarság véleményét és álláspontját a javaslatokkal kapcsolatban. Csákány Béla dr. a következőket mondta:

— Ez a mai nap hármadik ünnep. Nem csupán az 1848-as forradalom centenáriuma ünnepünk, nemcsak, hogy megköszönjük a Szovjetunió és zseniális vezetőjének: Sztalin generalisszimuszának a nekünk nyújtott segítséget, hanem ime államosítjuk a termelés legfontosabb eszközeit.

— Köszönjük a Román Munkáspártnak és köszönjük a kormánynak, hogy előkészítette ezt az ünnepséget, mert ezzel lehetőséget nyújt nekünk igazán forradalmi tett valórváltására, forradalmi előzményhez méltó cselekedetre.

— Ezzel a cselekedetünkkel fontos újítás valósult meg és ugyanakkor jelentős lépést tettünk előre a 48-ban kezdődő forradalmi reformok útján.

— Ezzel a cselekedetünkkel még inkább a dolgozó tömegek javára változtatjuk meg helyzetünket és a termelés legfontosabb eszközeit — az állam kezébe véve — mint a nép közös javát biztosítjuk hogy ezeknek az eszközöknek jóvedelmé ténylegesen a népet szolgálja.

— Mi, akik tagjai vagyunk a Magyar Népi Szövetségnek, melybe az ország magyar dolgozó tömegei, kijelentjük, hogy lelkesedéssel szavazzuk meg ezt a törvényjavaslatot.

A Demokratá Nemzeti Paraszt-párt nevében dr. Lupu jelentette be, hogy elfogadja és megszavazza a javaslatot.

Erdekes és jellemző, hogy a másik ellenzéki párt, a liberális párt szónoka, Bujan Petre szintén bejelentette, hogy elfogadja és megszavazza az államosításról szóló törvényjavaslatot.

A romániai zsidóság képviselője szintén a javaslat elfogadása és megszavazása mellett nyilatkozott.

A nemzetgyűlésen megjelent 400 képviselő ezután általánosságban és szókaszonként is egyhangúlag megszavazta a történelmi jelentőségű törvényjavaslatot és ezzel a Nagy Nemzetgyűlés második ülészaka véget ért.

Az előbbiekben közlők az államosított különböző szakmai vállalatok számszerű felsorolását. Államosítottak:

20 vasöntő és nem vastar-

talnu fémeke és lemezeket gyártó vállalatot, 112 fémfeldolgozó vállalatot, hajógyártó, precíziós készülékeket előállító üzemet és gépjárműjavító műhelyt, 20 szénbányát, 25 petróleumi és földgázvállalatot, 56 építési anyagokat: meszet, kerámiai cikkeket, kátránypapírt és egyéb. az építkezéshez szükséges anyagokat előállító vállalatot, 9 üvegyártó és kristálytűkő-üveget előállító üzemet, 20 építőipari vállalatot, 76

fűrészüzemet, továbbá kocsigyártó, gördülő anyagot, hűtőkészüléket, valamint más faipari cikkeket előállító üzemet, 9 kartont gyártó textilipari vállalatot, továbbá az üvegipar és más papiripari cikkeket előállító üzemet, 64 gyapotfonó és kötőszövő gyárat, 46 selyemfeldolgozó, valamint selyem kötőszövő üzemet, 12 kelmefestő, kikészítő és konfekciós üzemet, 34 gyapjufeldolgozó vállalatot, 17 kendert, 16nt

és jutár feldolgozó üzemét, 13 szűcs és szörme-üzem, készítő-készítő és bőrát előállító vállalatot, 11 alapanyagokat készítő vegyipari vállalatot, 3 füstfeketét, növényi és állati szenekeket előállító üzemet, 24 különböző vegyszereket gyártó vállalatot, 28 ilatszert, kozmetikai cikkeket, olajokat, esszenciákat, éterikus olajokat és gyógyszerári laboratóriumi cikkeket előállító vállalatot, 18 szeszes italokat gyártó

üzem, 9 glükózá, keményítőt, amidont és préselt élesztőt előállító vállalatot, 33 olajgyártó, 8 gyümölcsszártó üzem, 10 magánvasutat, 5 vasúti tartálykocsikat kihasználó vállalatot, 4 hajózási vállalatot, 352 tengeri és folyami hajót és azokat a román lobogó alatt közlekedő hajókat, amelyek román felségjog alá tartozó vagy külföldi vizeken elsúlylyedtek, 15 biztosítótársaságot és még számos más vállalatot.

Kitörő örömmel fogadták Kolozsvár dolgozói az államosítást

Munkásvezetők beszélnek az államosított üzemek jövő feladatairól

KOLOZSVÁR. — Városszerre csoportosuló, igazított arcú emberekkel találkozunk. Az arcukon öröm tükröződik, mesélik egymásnak Népköztársaságunk legjobb, leghatalmasabb megvalósítását: a fontosabb ipari, pénzügyi, biztosítási, bányai- és szállítási vállalatok államosításának híre.

MIT MONDANAK AZ ÁLLAMOSÍTOTT ÜZEMEK DOLGOZÓI?

Tegnap délután Kolozsvár valamennyi üzemében a dolgozók átvették a gyárakat, üzemeket, fontosabb intézményeket.

Az Erba-ban vitakozó munkásokat találunk. Közöttük Márton Jánost, aki lelke és harcosa a dolgozók érdekében. Ott látjuk Király Józsefet is, valamint Haller János üzemi bizottsági tagokat, akik a nagy nap jelentőségét méltatják.

— A munkásság várta ezt a napot, mert ezzel életshívóval emelése és a gyár fejlődési lehetősége nyílik meg — mondja Király József.

Közben az üzem új vezetője, Máthé József munkás jelenlétében megkezdik a lepecsételt üzem átadását. A munkás-üzemi bizottság délután 2 órakor tartott üzemgyűlést keretében tettek fogadalmat az üzem dolgozó, hogy mind megnyitással, mind minőségileg tovább fogják lendíteni a gyárat.

Delbacs József szabászmeisterrel beszélgetünk, aki elmondja, hogy a munkásságnak az Erbában nincs sok ami

átvennie, de mostantól fogva komoly munkával egyre fokozódni fog a termelés.

A munkások arcán boldogság, öröm és elszánt akarát látják. Tudják, hogy tovább kell dolgozni, de azt is tudják, hogy magukért dolgoznak. Az ablakban közömbösséget szünetelő Bert Ervin volt résztulajdonos messzevándó szemekkel nézi a munkásság diadalát, amelyet ő a multban nem támogatott.

Az Acélárnyagban már a kapus köszöntése örömet és boldogságot mutat, míg bent gyors ütemben folyik az átadás. Az új igazgató Fischer Albert munkás veszi át az üzemet, amelynek régi vezetőitől évtizedek óta annyit szenvedtek a vállalat dolgozói.

— A terméletegyesítést a tervezési gazdálkodástól várjuk, amely a néppárt vezetégsége élénk szab — mondja a munkától kérgeskező dolgozó.

A Román-Belga gyár élére került König Erzsébet határozottan mutat rá arra a célra, amelyet szem előtt kell tartaniok a dolgozóknak.

— A jó, amit teszünk, magunk javára cselekedjük, míg a rossz, saját fejfűnké üli. Mi munkások meg akarjuk mutatni, hogy azt, amit kiharcoltunk magunknak, vezetni is tudjuk. Nem elég az öröm, hanem komoly további harcra van szükség — jelentette ki König Erzsébet.

A Gázgyár élén Kántor Jánost talál-

juk, aki bizakodással mondja el, hogy az üzemek és gyárak fellendülése a mai naptól fogva érezhetőbb lesz. A gázgyár minden munkása várta a mai napot, amely ünnep számára, de fogadalom is, a több munkára.

Az Irisz gyár munkásai örömmel orban usztak, amikor megtudták, hogy a gyár államosítása során soraikból került a gyár élén Popa Trajan, aki a gyár új igazgatója lett.

— Munkával jutottunk el ideig és további munkára van szükség, hogy a szocializmus felé vezető úton a dolgozók érdekeit előbbre vihessük — hangzott a Popa Trajan.

A Wertheimer-féle szeszgyár munkásai nevében Muresan Ioan méltatta a nap jelentőségét, amikor hangzott, hogy azért öröm az államosítás, mert most már valóság lett az alkotmány egyik alaptétele: a munka értékelése!

A Ferkalmaz-gyárban M. M. Imre munkás kijelentette: nagyon megörvendett, amikor az üzemek államosítás híre meghallotta, mert ezzel bebizonyosodott, téves volt a kishitők kétkedése, hogy hiába harcolnak a dolgozók, mert ime a harc eredményt hozott.

A Gladys-cipőhermelygyár munkásigazgatója Eörvös Sándor hangsúlyozza lelkes munkástársát, elöit, hogy amint eddig nem tették, úgy ezután se várják a sült galmbot, mert az magától nem jön.

Kolozsvár gyáraiban, üzemében meg-

nyilatkozó öröm a tégla- és tegla- gyár dolgozóit is elöltötte, mert itt is a dolgozókká lett az üzem, amelyet eddig kizsákmányolásra használtak. Nagy az örömmük, mert Mariniu egyik főnököse, Hatteganu Emilnek és társainak kezéből ez az az utolsó fogantyú, amellyel a „rendszerünk” ellenségét és legyőzőjét — a munkásságot — ideig-öráig fura fangokkal, fizetések elvonásával elnyomhatták. Ma a tégla- gyár is a népe, a dolgozók és Hatteganu- nek minden sápitóása nem fogja újra visszafordítani azt a történelmi szekeret, amelyet ma már végérvényesen a dolgozók irányítanak.

Kolozsvár üzemének, gyárainak munkáséletét jelző szórénája tegnap örömmel is volt. Az új életet, az új lehetőséget, a végső célhoz való közeledést jelentette. Biztosítva látjuk a jövőt, a gyermekek életét és annak az eszmének végső győzelmet, amelyért mind ök, mind ösiek lankadatlanul harcoltak. Junius 19-ike történelmi esemény a Román Népköztársaság életében és örömnapp minden dolgozó számára. A munkásság a gyárakban, üzemekben eddig is dolgozott a többtermelésére és buzgóan követte a dolgozók élesparatának, a Román Munkás Párt irányítását. Ragaszkodása és szeretete az élharcos párt iránt most megkésztetődik, mert újabb, értékes szociális eredményt, az üzemek gyárak államosítását, ennek a munkáspártnak javaslatára alapján szentesítette a Román Népköztársaság Nemzetgyűlése.

KIK AZ ÁLLAMOSÍTOTT ÜZEMEK ÚJ IGAZGATÓI?

A kolozsvári Acélárnyaggyárat Fischer Albert munkás, Ravagnál Klein Zoltán lakatos, Orionnál KáliDovszki Albert vasvezetvénygyáros, a Ferkalmaz Andor László munkás, a Negrú Voda-utcai Vasüzemnél Avéd István technikai tisztviselő. Az egerei szénbányánál Nagy János, a Kaolin-üzemnél Groza Gheorghe bányász, a Kalcit-üzemnél (Egeres) Molnár Ferenc vasvezetvénygyáros, a Ferkalmaznál Bereczki József munkás, a kolozsvári Tégla- és Cserépgyárnál Binder Mihály ács, az Agyag- és Kőbányánál Kolokotnikor Mihály.

Az Irisz-gyárad Popa Trajan mester, a kissebese fűrészüzemnél Tamás Demeter, a Toader Gheorghe faüzemnél Magdolna közleg Butai Stefan, a kolozsvári Egyetem Kőnytvárt tisztviselője, a Danmian Moga fűrészüzemnél Nusbaum Anna, a szamosvölgyi fűrészüzemnél Bartha Gyula. A Herkules részvénytársaságánál Bucs közlegben Havad József. A Papiremezőgyárnál Rozenfeld Jenő szabó, a Cafro szövőgyárnál König Erzsébet, a Schull kendőgyárnál Crisan Pavel szabósegéd, az Ady harisnyagyárnál Parkas Márton, a Bossai kalapüzemnél (Bánffyhyunad) Buzás Anna, a Helios gyárnál (Kolozsvár) Némcs Eerzsébet, a Kaufman-gyárnál Borók Ferenc.

A Dermata Műveknél Ungár Sándor tűnár, a Rendőrgyárad Belovay István cipész, a Gladys-gyárad Eörvös Sándor, a Gázind Szövetkezetnél Kántor József, a Napochémia üzembél Szántó Sándor gyógyszerész, az Urus szőgyárad Vaidosgan Grigore, a Szeszgyárad Polifka József, a Presol gyárad Grünfeld László, Harman hordóüzemnél Ftüöp Albert, Vlad és Társai hűsárgyárad Szócs Domokos mérész.

Az Első Erdélyi Biztonsági Közege Albert, Indelap vaj- és tejüzemnél Popescu Alexandru Erba lemezőgyárad Máthé József, Distribúcia részvénytársaságnál Márton Antal, a csicsó Villamosműveknél Fair Ruxalin, a Miro olajgyárad (Kolozsvár) Bakó József főosztályos, a kolozsvári villamosműveknél Luca Gheorghe CFR-munkás az egerei villamosműveknél Nagy Sándor lakatos, a Triumf gépjárműben Dárid Ferenc, az Irina malomban Bodó Károly, a Molnár és Pinter malomnál Kozma Gyula bádogos, CFR-munkás.

A munkásság valósította meg az iszlazi forradalmi kiáltványt

— állapította meg Groza miniszterelnök emlékbeszédében

BUKAREST. (Agerpres.)

Junius 10-én, csütörtökön este 8 órakor az Atenul Romanban nagyszabású emléktünnepélyt rendeztek az 1848. évi forradalom és szabadságharc századik évfordulója alkalmából. Az ünnepségen Parhon I. Constantin egyetemi tanár vezetésével megjelentek a Nagy Nemzetgyűlés Elnöki Tanácsának tagjai, Groza Péter vezetésével a kormány tagjai, valamint a politikai és kulturális élet vezető személyei és nagyszámú érdeklődő közönség.

A Román Népköztársaság himnuszának eléneklése után dr. Groza Péter miniszterelnök mondott hatalmas ünnepi beszédet. Méltatta a román nép nagy őseinek egy évszázaddal ezelőtt megindított szabadságharcát és az egykori három fejedelemség nagy forradalmárainak nemes törekvéseit, célkitűzéseit, amelyek csak most válhattak valósággá.

— Nehéz volt egy évszázaddal ezelőtt — mondotta a miniszterelnök — ebben a három román fejedelemségben mind a városokban, mind a falvakban a román nép helyzete, mert az embereket elnyomó és kíméletlen rendszer kizsákmányolta ki. A parasztlak jobbágvok voltak a gazdag földesurak birtokain. A dolgozó népnek, a kisiparosnak, a városi kis-kereskedőnek nem volt semmiféle polgári és emberi szabadsága, a városiaknak pedig súlyos kötelezettségek és adók terheltek.

Elemelve azt a szerepet, amelyet a parasztság játszott a száz évvel ezelőtti forradalomban, a miniszterelnök a következőket mondotta:

— Kiderült az a nagy szerep, amelyet az ország földművesei

játszottak az akkori nagy mozgalomban. Az elnyomott földművelő osztály lelkében reménykedéssel emelte fel a forradalom zászlóját és harcolt e zászló alatt. De megcsalták és elárulták azok a polgári reakciós vezetők, akik kibé- kültek a parasztság terhére a nagybirtokosokkal. A parasztság harcot a szabadságért és a földért elnyomták. Földműveseinknek egy évszázaddal ezelőtt nem volt olyan erős elszánt szövetségese, mint amelyenél ma rendelkezik, őt vezető olyan szövetségeseink, amely haborús nélkül szüntette meg a kizsákmányoló osztályt. Nem volt akkor munkásosztály.

Ismertető a három fejedelemségben végbemenő forradalmat, Groza miniszterelnök összefogó képet adott a románfal forradalmi eseményekről, amely forradalomnak világító fáklyája Balcescu Nicolae volt, a forradalom ideológiai vezetője. Utalt arra a súlyos harcra, amelyet Balcescu Nicolae folytatott az iszlazi kiáltvány megszerkeszthetéseért és nyilvánosságárahozataláért, főleg annak 13. pontjáért, amely megszüntetni kívánta a jobbágyiságot és földhözjuttatni a parasztságot.

— Az iszlazi kiáltvány a parasztság részére holtbetű maradt — folytatta beszédét. — Azokból semmit sem fogadott el és semmit sem valósított meg az akkori kormány, amely kormány felé annyi reménykedéssel tekintett a parasztság. Folytatta harcát, de minden eredmény nélkül. Nem volt szövetségese, még kevésbé ösztönző és erős szövetségese. Hiányzott a munkásság és annak pártja. Az a párt, amely 97 évvel később kezdeményezője volt a földért folyó harcnak és amely vo-

zetje, és segítője volt a parasztságnak, hogy végre ura legyen a földnek.

— Az iszlazi történelmi jelentőségű kiáltványban és a Balázsfalván megszavazott határozatban foglalt elveket a polgári osztály gyorsan elfelejtette, megengedett a gazdag földbirtokosokkal és ezeket az elveket és eszméket csak közel száz év elteltével, országunknak a dicsőséges szovjet hadsereg felszabadítása után — amely felszabadító hadjáratban a román hadsereg is hőstesen harcolt — valósultak meg. Ezeket az eszméket és elveket az 1848. évi hazafiak tanításaként a munkásosztály tetten magáévá, folytatta és fejlesztette tovább, szoros szövetségben a dolgozó földművesekkel. Ez a szövetség állandóan szorosabb és erőteljesebb lesz a nép közös javára és hazánk boldogulására. Átvéve az 1848. évi forradalmi hagyományokat és eszméket, ezek ma naptól-napra jobban érvényesülnek és az ország dolgozó nem álltak meg azoknál a nagyjelentőségű megvalósulásoknál, amelyekről a forradalmárok száz évvel ezelőtt még csak roménykedni tudtak

— Tovább haladva a román nép és az együttlako nemzetiségek — élükön a munkássággal — kifejlesztették országunkban a demokráciát, megvalósították a Román Népköztársaságban a népi demokráciát és kiszélesítették az utat a szocializmus felé.

— Ilyen roménykedéssel és ilyen kijelentések között az évfordulónak mai ünnepnapján meleg olismoréssel és magasztos értékeléssel emlékezünk vissza az 1848. évi hazafiak világító példamutatására, Legyon áldott emlékeztünk!

A költő kerestetik

Írta: SZENTIMREI JENŐ

A Világosság multvasárnapai lendületes vezetőfűlkéiben számban Balogh Edgár riamutat ezekre az eddig el sem képzett arányokban kibontakozó lehetőségekre, melyek népi demokráciánkban az alkotó és reprodukáló művészetek művelői előtt megnyílnak. Szármaló soraihoz lényegében alig van hozzátenni, vagy elvenni valónk. Világos és közérthető fogalmazásában tisztán állanak mindenki előtt a megvalósításra váró nagy szerű feladatok, melyekből a népi demokrácia nemhogy kirekesztené, hanem vállalatására népiükkel szemben egyenesen kötelezi a nemzetiségek íróit és művészeit is. És nemesak kötelezi, de támogató kezét feléjük is kinyújtja, igyekszik hozzásegíteni valamennyi művészeti művelőjét, hogy képességeiket minél kedvezőbb előfeltételek mellett használhassák fel az alkotás munkájában a közösség javára.

Balogh Edgár felhívása nem magában kiáltó szó a pusztában. Egész közmivvelési életünk érzékenyen nélkülözi azt a belőlünk fakadó lendítő erőt, mely egységedül íróink és művészeink — ma élő és ma dolgozó íróink és művészeink — műveiből sugározhatna vissza tömegeink felé a további fejlődésre vezető és ösztönző gondolatokat. Úsidőkből származó és napjainkra is érvényes megállapítás, hogy a költő népének harmonája. Ő a

Kimondó. Benne sűrűsödnek és általa öntenek művészi alakot mindazok az érzések és gondolatok, melyek ott énekek a kortárs-tömegek lelkeiben, de kifejező készség hiányában napvilágra nem merészkednek. (Ezért kitűnő eszköze például a fali újság a tömegek művelésének, mert cselekvő bekapcsolódásra serkenti a szerényebb kifejező készségű tömegembert is a szellemi alkotómunkába és saját kísérletein keresztül éberíti fel mindaddig szunnyadással itest értelmében a bírálat és önbírálat szükségérzetét. Faliújsággal költők és ifjúsági lapköltők közül fog kiemelkedni a jövő nemzedék költője, ki megtalálta a nagy mondanivalóhoz a leg-egyszerűbb szavakat és a legtalálhatóbb formákat, hogy verseit valóban a szellemi közszükségleti táplálékként olvassa és szavalja majd a tömeg.)

Ugyanez a helyzet a többi művészetben. Nem csak a kövevészetágak művelőinek esetében, melyet az idők támasztanka a kortárs-művészet szemében. Petőfi kerestetik, Ady Endre kerestetik, aki ma és itt, mai értelmével telítetten mondja ki magából és belőlünk mindnyájunkból a tetterezők költeményét. Más szóval: nem csak költő után kiáltanak az idők, de a nagy költő után, ki egymagában világító fáklyája népének, ki talán egyetlen verssel szárnyat tud adni — mint Balogh Edgár kívánja — ennek a másfélmillió nemzetségi népek, vagy egyetlen szóborba, egyetlen zeneműbe s ha színész egyetlen szerepalkításba tudja sűríteni mindazt, ami ma népét élte, moztalja, hoviá, eslekedteté, hogy méltó és egyszerű polgár legyen a még nagyobb közösség boldogulásáért küzdő Román Kőztársaságnak. Mert az egyenjóságunk igenis egyenértékűség az ellentétek s ha nemzetiségünk kétkézi dolgozóit a maguk munkahelyén egyenértékű harcoltársaknak bizonyulnak, a szellemi munkahelyek dolgozóinak is bizonyosságot kell tenni egyenértékű szellemi erejük, felkészültségük és eslekedésük mellett.

Felrózás ne essék. Nem futozalagun gyártott jelszókkélszetről, versbefoglalt vezércikkéről drámában precellt kóderiskolái tananyagról van szó. De a másik véget, az önmagáért való szép-művészkedés az előfontosságú ronny vagy a stíliromantikában kiállt népieskedés ideje is lejárt. A célba kell találnia a szónak: annyi az egész. Ezért helyes a Balogh Edgár fogalmazása, mely a kéz művelő eszközeinek tekintli, kézzelálló fogynak: a jövőnk kiharcolásában.

Valamelyik versenyművöltő-írtyalásán azaz veltolozott, vesztő generális népbíróiági hogy a szövjetekkel szemben el kellett vesztetni a háborút, mert a magyar és a nemetgyártású géppisztooly mészert volt, mely a legválságosabb pillanában telmondta a szolgálatot és kezeljéttől műszerész-szakképzettséget kívánt, hogy ismét hasznavehető fegyverré váljon. A szövjet géppisztooly ezzel szemben könnyen, hárki által kezelhető eszköze volt a katonának, akár a kapa vagy a kasza és olyan olcsón előállítható, hogy minden kézbe jutott belőle. Persze a nagy katonai szakértő kifejejtett még az összehasonlításból egy tényezőt, a szövjet embert, aki ebbe a háboruba egészen más lelki fegyverzettel indult, mint a donmenti vághidra kényszerített magyar vagy román közlegény.

Ezzel az összehasonlítással talán sikerült rátapintanom a lényegre. Lelki felfegyverzettségre van szüksége a mi népünknek is, hogy a jövőéért vívott harcban olyan elszántan, olyan keményen, olyan áldozatkészen állja meg a helyét, mint a szövjetek népe a Szovjet-haza szabadságát védő nagy háborúban. És ebben a harcban olyan egyszerű eszközként kezelhető fegyverek kell kezeltgyőbes lennie, mint a szövjet géppisztooly. Egy nóta, melyet vídámán, tele tudóval énekelhet mindenki, mikor építő munkahegyre kivonul s amellyel haszó-

róben ellátogatni magától a fizikai fáradság ólmos bagyadtságát. Egy vers, melynek hallatára felcsillan a szem: igen, ezt akarom én is, igen, így mondanám én is, ha ilyen szépen tudnék beszélni.

A költő még ninosen itt. A költő útban van valahol bizonyára, de még nem lelt rá a saját hangjára, melyben minálnyájunk hangja beüvez. Akik költőként a multból ideszakadtunk, láthatatlan terhet oipeliünk szárnyunk alatt, mely röptünket béklyózza. Akár kinondjuk, akár elhallgatjuk: a mult ez a teher s nem könnyű szabadulni tőle. Valahol, valamikor, valamilyen formában, nyílt bűnvallással vagy íróasztalunk fiókjának elsuttogott fülbe-gyónással le kellene reagálnunk ezt a multat. Ki kellene beszél-nünk magunkból, hogy szabaduljunk tőle. Úszintén, kendőztelenül, szőpítés nélkül. Csalódik, aki azt hiszi, hogy magának árt ezzel. Becsületes ember szemében a becsületes, őszinte szónak nagyobb a hitele, mint az öndicsérő hazag szájalásnak. Így válnék a teherből tanulság a közösség részére, mely tevédesceinkben saját tevédesceire ismerne és igyekeznék ezeket követni a saját életéből. És így válnék belőlünk nagyobb művész eddigi magunknál, hogy szabad szárnyalással dalolva vág-hassunk neki újból a levegőg tisztá kékjének.

Mert a világnak nem csalogá-nyok, hanem pacsirták kellene-

Az iszlami kiáltvány

százéves évfordulója emlékére az Allami Magyar Színház igazgató-sága a magyar-román barátság jegyében három ünnepi előadást rendez. Első eszt Kolozsvárt, hogy négy művészi intézmény fog össze egymással és a két nép fiaival, a testvéri együttműködés minél impozánsabb kihangsúlyozására és hogy a négy intézmény művészei az Allami Magyar Színház és Opera színpadán adnak egymásnak találkoztó egy közös szabadságinnepeken való együttes munkára.

Ünnepi művészt nyitja meg szombaton 12-én este a színház emlékezőadásainak sorát, melynek keretében az Allami Magyar Zene-és Színművészeti Főiskola részéről Nagy István kamarakórusa Petőfi-dalt ad elő Eisikovits Miksa megzenésítésében, Sallay Margit magyar operariád és egy orosz dalt énekel zongora és fuvalaki-sérettel, míg Ion Dinulescu, az Allami Opera tagja három román népdalt énekel és az „Ardealul” Allami Filharmonikus Zenekar Euescu: Román rapszodiáját adja elő Demian Vilmos dr. vezénylétével. Az est műsorán szerepel Nagy Eleknek, a Világosság szerkesztőjének, a nagy időkre emlékeztető beszéde.

A versmondók közül Petőfir és Bálcseura, valamint közös nagy álmutkra, a köztársaságra emlékeztető magyar és magyarra fordított román verseket Czenk Erzsébet és László Gerő szavalnak, befejezésül pedig egy nádasaróci magyar és egy feleki román válogatott táncsoportból összeállított népi csoport a két nép legszebb táncait mutatja be, előreláthatóan messze visszhangzó sikerrel.

Hétfőn és kedden este a Magyar Zene- és Színművészeti Főiskola növendékei, előbb a szervezett munkásság, majd a nagy közönség részére Bánk bánt, Katona József remek történeti drámáját mutatják be, Kömves Nagy Lajos tanár betanításában és rendezésében.

Mindhárom ünnepi megnyilatkozás iránt mind a magyar, mind a román közönség körében hatalmas érdeklődés nyilvánul meg. A szervezett munkásság és a Magyar Népi Szövetség a jegyek nagyrészét máris lekötötte, de néhány jegy még kapható a színház pénztáránál. A nagy érdeklődésre való tekintettel a színház ezuttal külön meghívókat nem bocsát ki.

„Bánk bán”-t játszik az akadémisták

Nem véletlen, hogy az állami magyar Színművészeti Főiskola egyik rendező-tanára: Kömves Nagy Lajos, — éppen a Bánk bánt választotta ki a színházakadémia II. éves növendékei számára vizsgadarabul. Nyilván készakarva keresett egy olyan nagyvonalú magyar drámát, melyet a hagyomány s a színpad-észtétikusok is „szerepdarabnak” neveznek. Igazi drámáinak csaknem mindig úgynevezett „szerepdarabot” alkotnak, mert a hivatott drá-

máiro mindig színházalkatokat is egyuttal. Gondoljunk Meliér-re, Shakespeare-re, Katona Józsepre, akik mindhároman színészek is voltak. De még az a drámaíró is, aki nem is volt színész soha a gyakorlatban: lelke mélyén nemcsak jellemberemtő erővel, hanem alakite-mető-, vagyis alakító-képesség-gel is rendelkezik. Ez a megállapítás természetesen nem azt jelenté, hogy a drámaíró csak Parz pour l'art „szerepelt” akart megalkotni, — hanem éppen ellenkezőleg azt,

hogy emberteremtő hatalmával fogva olyan valóságos alakokat, az örökembernek olyan világsképeit tudta megteremteni, amelyeknek modelljei a valóságból vannak ki-tépvé, s magukon hordják az élő ember idegeit, szellemét, cselekedeteit, indulatait, lelkét, testét, húsát. „Szereppé” tehát éppen azért vál-hattak, mert tragikus, vagy komi-kus valóságforrásból táplálkoztak, s mint ilyenek, az újból életlévált „szerep” által eleven igazsággá for-rósodhattak.

Alig van dráma az egész világ-irodalomban, amelynek „szerepei” annyira izgatták volna az igazi szí-nész fantáziáját, mint éppen a Bánk bán. Gondoljunk például a nagy olasz színész-zsenire: Salvini-re, aki végigtornázta egész Európát a Bánk bántal! A színpadi krónikáiról megszámálták, hogy a kassai 1833-beli, a kolozsvári 1834-beli és a budai Várbeli 1835 évi bémutató óta, tehát az eltelt 115 év alatt hány nagy színész alakító-művészetem-mentek át a Bánk bán hatalmas szerepei. A címszerepet ezalatt a 115 év alatt 22, a Petur bán szerepét 18, a Melinda szerepét 15, a Tiborcét 19, a Gertrudisét 13, a Biberach szerepét 15 nagy magyar szí-nész és színésznő szólaltatta meg.

Ezek az élő igazsággá hevült „sze-repdarabok” nemcsak az egyes szí-nészeket, de a tömegeket is vonzó-ták minden időkből.

Nyilatkozunk zeneszerzőink a MNSz zenei pályázatáról, jövő munkaterveinkről és a Népopperáról

KOLOZSVÁR. — Mint ismeretes a Magyar Népi Szövetség közmivvelőési osztálya pályázatra szólította fel őt kiváló erdélyi zeneszerzőket. A pályázat anyaga: erdélyi vértanúk emlékére írandó egyszólamú induló. A pályázók kötségeire a MNSz bizonyos összeget is rendelkezésre bocsátott.

Az öt zeneszerző: Eisikovits Miksa, Csiki Endre, Jagamos János, Jodál Gábor és Márkos Albert.

Kérdésimre az MNSz pályázat-al, munkaterveikről, valamint a Népopperával kapcsolatban zeneszer-zőink a következő válaszokat adták.

EISIKOVITS MIKSA:
Irodalmi és művészeti életünk korszerűbbé tétele s a mával, népi demokráciánk célkitűzéseivel való azonosulása szempontjából örven-detes és jelentős kezdeményezésnek kell tekintenünk a MNSz kitűzött pályázatát. Zenei viszonylatban azonban sajnálom, hogy a pályázat kizárólag egyzólamú indulót há-tároz meg, s ezt annál is inkább, mivel hogy vértanúk emlékére és győzelmek üggyek kifejezése talán más zenei formát kívánt volna meg. Remélhetőleg tárgyos kereteket fog-nak biztosítani számunkra. Mindon-nak ellenére, ha költőink megírják begéert verseiket, természetesen tel-jes odaadással veszek részt a pá-lyázatban.

A második kérdésre válaszom a következő: Egy új magyar-román stílusú elemekből szövődő hegedű-zongora szonáttát fejezek be. Nyárá-ra pedig egy dalfétek tervem van. A Népopperával kapcsolatban már

elmondtam véleményemet a Vilá-gosság hasábjain.

JAGAMOS JÁNOS:

A pályázatnak örülök. Igen nagy szükség van ilyen ösztönzésekre kulturális életünk szempontjából ze-nei téren. Ami munkatervemre vo-natkozó kérdést illeti: kórus- és ka-marazene műveken dolgozom. Most fejezem be egy vonósnegyest. Na-gyon érdekelnek a román gyermek-dalok, melyeknek összegyűjtését sajnos teljesen elhanyagolták. Ro-mán kartársaim között is nem egy kijelentette, hogy román gyermek-dalok nincsenek. Pedig vannak, sőt nagyon érdekesek. Ezeket akarom összegyűjtetni, közkincsévé tenni. A Népopperára vonatkozóan csak anny-nyit mondhatok, hogy ennek meg-szervezése rendkívül örverdetes tény a széles magyar dolgozó nép-retegek kulturális ielemzése téren. Mint a Magyarzenekonzervatórium vezetője engedélyt kértem, hogy az utánpótlás biztosítva van.

JODÁL GÁBOR:

A MNSz nemrég közzétett pályá-zati felhívására, mely szerint leha-tólag erdélyi népi motívumok fel-használásával egy induló szerzendő demokráciánk vértanúinak emléké-re, újból jelle látom a MNSz man-dátura. Igy zenei kultúránk kife-jesztetőjére is kiterjedő kezdeménye-zésinek. Meg vagyok győződve, hogy minden remény megvan arra, hogy a jövőben haladó szellemű ze-neszerzőink munkái nem alkotók irasztalójukjában porosodnak majd, hanem a muzsikát kedvelő közönség kincsévé válnak.

A második kérdésre válaszolva:

jelenleg egy vonósnegyesen dolgo-zom, mellyel a Budapesten ez év ok-tóber 10 és 20 között tartandó nem-zetközi Bartók Béla emlékhangver-segy zeneszerzési pályázatán óhaj-tok résztvenni. Ezzel kapcsolatban igen örvedetes tény, hogy a baráti Magyar Kőztársaságban az itteni helyzethez hasonlban szintén igye-keznek felkarolni, támogatni és in-tenzívebb alkotómunkára serkenten-i zeneszerzőinket. A jelzett kvártett-tel párhuzamosan a MNSz már em-lített pályázatát, az emlékindulót is elkészítem.

A Népopperával kapcsolatban sok mondanivalóm nincsen és csak köz-helyeket halmoznék, ha annak va-lóban nagy zenei fontosságát és ne-zelő hatását hangsúlyoznám. Sze-mélyileg annyiban érdekel a dolog, hogy feltett számédkom egy a nép mindennapi életéből, vagy csodás mesenilágából merített tárgyú rö-vid dalfétek írása.

Végül **MÁRKOS ALBERT** így nyi-latkozik:

A MNSz pályázat igen hasznos kulturális megnyilatkozás, mely fel-tétlen előrelendítő üggy zeneszerzőink munkaközdvet, mint a sajátos er-dehly zent. Ami munkaterveimmet il-leti: Kiss Jenő ideiglenes „Diadal-mas népi elnevezésű népi mezejítő-kának zentjét trom népi elemekből. Szrintem újból és újból pályáza-tok és zenei versenyek kiírása napj-nak hozzásegítenék zenei kultúránk fejlődését, mint ahogy ezt szolgálja a most alakuló Népopera célkitűzé-se is.

Csiki Endre, aki többszöri súlyos mütét után betegen fekszik, nem áll módunkban megkérdezn.

Letartóztatták

Craioveanu ezredet, az északerdélyi maniugárdista gyilkosságok szervezőjét

A hírhedt Ilie Lazarral együtt készítette elő a gyilkosságokat

KOLOZSVAR. — 1944 őszén, a felszabadulás után Maniu-gárdisták özönlöttek el Észak-erdély területét. Azt mondták magukról, hogy „történelmi szerepet” töltenek be: megszűnjük a horthyzmus 4 éves erdélyi uralmát. Mőzgalmat szerveztek, ebbe bevontak hiszékeny falusiakat és megkezdtek működésüket, a magyar nemzetiségű lakosság üldözését. Nagyszomboron, Egeresen, Páncélesben, Lónán, Almáton és Kispetriben a gyilkosságok sorozatát követték el. A történelmi kormányok által nevelt csendőrök segítették őket működésükben. A hatóságok abban az időben kiviszgálták a gyilkosságokat, néhány bűnös elfogták s azokat bíróság elé állították. A kispetri gyilkos, Calma Gheorghe elítélését előzte meg, az őt támogató csendőrparancsnoknak nyoma veszett.

Néhány héttel ezelőtt megtartott ötödik tárgyaláson Udra Vintila csendőrőrmester, a nagyszombori csendőrparancsnok, a nagyszombori csendőrparancsnok kért a tanácsot Craioveanu Gheorghe csendőrezredes beidézését, akiből — mint a vádolt mondotta — a közvetlen parancs származott a gyilkosságok elkövetésére.

Az ügyészség megindította a vizsgálatot Craioveanu ezredes szerepének tisztázására. Kiderült, hogy valóban Craioveanu ezredes a résztvevők értelmi szerzője.

1944-ben az Észak-erdélybe bevonuló csendőrök élén, mint azok parancsnoka, Craioveanu Gheorghe ezredes jött Kolozsvárra. Műgáboh bivatva a csendőrök parancsnokait, titkos üléseken megbeszélést tartott velük, sajtóközleményeket adott ki, amelyekben a gyilkosságokra lázító beszédet mondott. Utasításokat adott a gyilkosságok elkövetésére azzal a fenyegetéssel, hogy amennyiben a csendőrparancsnokok nem teljesítik utasításait, a leg súlyosabb rendszabályokat alkalmazza ellenük. Az ezredes „történelmi hivatás”-ként jelölte meg a csendőröknek parancsba adott gyilkosságokat.

Az utolsó ilyen összejövetel 1944 október 16-án tartották meg. Erre az értekezletre Craioveanu meghívta Ilie Lazarral hírhedt volt maniugárdistát is, aki még egy utolsó lázító beszédet mondott a csendőrök előtt.

Hogy parancsainak végrehajtása teljesítésében biztos legyen, Craioveanu minden őrsparancsnok mellé egy-két maniugárdistát osztott be, akik a csendőrök „működését” ellenőrizték és a gyilkosságok végrehajtása esetén a fegyelmi büntetéseket gyakorolhatták a csendőrök felett.

Az 1944 decemberében megindított vizsgálatok nem keresték az összefüggést a gyilkosságok között. Most derült ki, hogy Craioveanu állott mindegyik hátte

rében. 1948 június 8-án a nagyszombori gyilkosság hatodik tárgyalására megidéztek az ezredet is, aki eljött ugyan Kolozsvárra, de itt neszét vette a személy ellen megindult vizsgálatnak. Ahelyett azonban, hogy a tárgyalótérbe ment volna, visszaült a vonatba és az időközben ellene kiadott elfogatási parancsot, amit június 10-én a törvény szerű vádatánálta jóváhagyott, a brassói állomáson fogatosították ellene.

Craioveanu Gheorghe ezredes visszahozták Kolozsvárra. Kihallgatták s már elkészült ellene a vádirat nemzetiségek elleni uszításra és gyilkosságra való felbujtás miatt.

A fasizmus módszerei mindenütt egyformák. 1940-ben a bevonuló horthysta csapatok, akik a magyar fasizmust képviselték, Ippen, Ördögkúton és Bánffyhadon az ártatlan román lakosságot mészárolták. 1944-ben Craioveanu ezredes képviselte ezt a gyilkoló szellemet.

Craioveanu ezredes a mai napig mint a galaci csendőrelőző felügyelője húzódott meg, demokratikus magatartást igyekezett tanusítani és három éven át félre tudta vezetni a demokratikus hatóságokat. Most azonban utolérte az igazságszolgáltatás. Népt. demokratiánk lesújt a sorában rejtőző ellenségre és nem kéréses, hogy Craioveanu ezredes elnyeri méltó büntetését.

SZUEZ

amerikai vezérigazgatót kapott

Ezzel első ízben — amerikai vezérigazgatót kapott az Amerikai Szuezi-csatorna-társaság vezérigazgatójává.

A Szuezi-csatorna, „a Brit Birodalom ütőerejének” birtoklása mindig Anglia közelkeleti politikájának középpontjában állott. A Földközi-tengert a Vörös-tengerrel összekötő csatorna, az India és a Távolkelet felé vezető út legfontosabb — és egyben legkönnyebben sebezhető — pontja eredetileg nemzetközi tőkével létesült, az osztrák Negrelli és a francia Lesseps tervei alapján. A csatornát 1859—1869-ig építették. A nemzetközi Szuezi-csatorna részvénytársaság 99 évre kapott jogot a kanális kezelésére és kihasználására.

Israeli a brit birodalmi politika egyik megalapítója, azonnal felismerte a csatorna nagy jelentőségét és 1873-ban a Rothschild bankház tőkéjét felhasználva, összevásárolta Ismail egyiptomi keddőve részvényköteget. Így a brit kormány a részvények több mint 44 százalékán tulajdonában a Szuezi-csatorna társaságnak tulajdonképpeni irányítója lett. A csatornán áthaladó hajók vámjából befolyó jövedelmen kívül

Anglia a Szuezi-csatorna megvédésének ürügyén megszálló katonaságot tartott nemcsak Egyiptomban, hanem a környező országokban — köztük Palesztinában — is. Az 1936-os angol-egyiptomi szerződés, amely ellen az egyiptomi nép még ma is állandóan küzd, biztosította az angolok számára a csatornaövezet megszállásának további jogát.

Az elmúlt hónapokban az amerikaiak mind nagyobb „bradeklődésként” tanusították a Szuezi-csatorna iránt. Legújabb jelentések szerint — mint említettük — amerikaiak neveztek ki a Szuezi-csatorna-társaság új vezérigazgatójává. Tuck, volt kairói amerikai nagykövetségében az első eset, hogy amerikai állampolgár került erre a gazdasági és stratégiai szempontból egyaránt rendkívül fontos helyre. A londoni rádió közölte, hogy a nagy méretű amerikai forgalom a Szuezi-csatornán jogossá teszi ezt a lépést. — de ezzel nem tudja leplezni azt a tényt, hogy Anglia újból kénytelen volt maghátrálni a brit birodalmat elnyeléssel fenyegető amerikai „szövetséges” elől.

Milyen vállalatokat, üzemeket államosítottak?

BUKAREST. — Az iparvállalatok, bányák, pénzintézetek, biztosító-társaságok és szállítási vállalatok államosításáról szóló törvény a hivatalos lap pénteki számában már meg is jelent. A törvény 7 fejezetből és 31 szakaszból áll.

A törvény értelmében az alábbi 78 csoportba sorolt vállalatokat és üzemeket államosítják: A törvénynek kiegészítő részét alkotó táblázatba felsorolt nehézipari vállalatok, vasútöbdeket, nem vastartalvány fémeket és öntvényeket előállító üzemeket, a 100-nál több alkalmazottat foglalkoztató fémfeldolgozó üzemeket, hajógyárakat, precíziós műszereket gyártó vállalatokat, elektromechánikai üzemeket és a törvény külön melléklete szerinti autógyártó és szerelő, villamos energiát előállító vagy szállító vállalatokat, — a helyi közigazgatási szervek tulajdonában levők kivételével — vasérc-, arany-, ezüst- és egyéb ércbányákat, a külön mellékletben felsorolt szén- és kőbányákat, kőolaj- és természetes gázforrásokat, cementet előállító üzemeket, építőanyagokat, meszet, cementet, téglát, tűzálló anyagot előállító üzemeket, ablaküveget, üveget, építőanyagot, előállító gyárakat, azokat a fűrészüzemeket, amelyeknek legalább egy körfűrészük vagy legkevesebb 10 lóerőt termelő motoruk van, azokat az asztalosüzemeket, amelyeknek 50 lóerőnél nagyobb energiáforrásuk vagy legkevesebb 5 gépi erőre berendezett körfűrészük, esztergályuk stb. van.

A legkevesebb 20 H. P. géperőre berendezett furniüzemzet előállító üzemeket, a legkevesebb 100 lóerőre berendezett és a textiliparnak kellőket gyártó üzemeket, 20 lóerős hordó- és dongaüzemeket, fűrészrútot feldolgozó üzemeket, mint amilyenek a gyermekkosci, játékot, redőny és a törvényhez csatolt felsorolásban foglalt egyéb faipari termékeket előállító vállalatot, nyomdaipart és azok csatlakozó üzemelt, még abban az esetben is, ha azok más vállalat tulajdonai és legalább egy körfűrészgépvel vagy legkevesebb 30 lóerővel dolgoznak, kartont, üvegpárt és más papírból készült cikkeket előállító üzemeket, a törvényhez csatolt kimutatás szerint, a gyapotfonó üzemeket, a gyapotszővő üzemeket, ha azok legalább 30 szövőszékkel dolgoznak, a gyapotfeldolgozó, kötszővő árút, fonalat és a cémátfeldolgozó üzemeket, selyemfonókat, a selyemszővőöbdeket, ha legalább 20 szövőszékkel dolgoznak, a selymet feldolgozó és selyemből kötszővőt árút készítő vállalatokat, továbbá a selyemfonalat előállító üzemeket a törvényhez csatolt kimutatás szerint.

A kelmefestő és kikészítő, valamint a konfekciós üzemeket, a törvény mellékletében felsorolt kimutatás szerint. A gyárfufozó- és szövőüzemeket, ha legalább 4 gépi szövőszékkel dolgoznak. A gyapjufeldolgozó, a gyapju kötszővő, a nemz- és kalapkészítő üzemeket, a törvényhez csatolt kimutatás szerint. A len-, kender- és juttafeldolgozó vállalatokat. A különböző textilárut készítő üzemeket, ha legalább 30 szövőszékkel rendelkeznek.

A bórgyárakat, ha legkevesebb 30 lóerővel dolgoznak, a timárműhelyeket, ha legalább 20 lóerővel dolgoznak, a cipőgyárakat, ha legalább 30 lóerős géppel rendelkeznek. A szőrmefeldolgozó üzemeket, keztüly és egyéb bőripart cikkeket előállító üzemeket, a törvényhez csatolt kimutatás szerint. A alapanyagokat előállító vegyipari üzemeket a törvényhez mellékelt kimutatás szerint. A kaucsukgyártó üzemeket, ha legalább 80 lóerővel dolgoznak.

Domborműveket előállító és plasztikai anyagokat feldolgozó üzemeket, ha 20 lóerővel dolgoznak. Zsír- és margarinüzemeket, zsiradékanyagot feldolgozó üzemeket, szappan- és gyertyagyárakat, ha 50 lóerővel rendelkeznek és az összes olyan gliceringyárakat, amelyek legalább 40 lóerővel dolgoznak, festé-

ket, színes anyagokat gyártanak. Irógépszalag, bélégyapárnafestéket és indigót készítő vállalatokat, ha legalább 10 lóerővel — termelnek. A füstfeketét, növényi- és állati olajat előállító üzemeket, a törvényhez mellékelt kimutatás szerint. A timárműhelyek részére vegyipari anyagokat előállító üzemeket, ha 10 lóerővel dolgoznak. Az oxigént gyártó vállalatokat, ha legalább 50 lóerővel termelnek.

Az illatszereket, kozmetikai cikkeket és a gyógyszerárak laboratóriuma részére szükséges cikkeket előállító üzemeket, a törvényhez csatolt kimutatás szerint. A műalmokat, ha termelőképességük 24 óra alatt legalább egy vasuti koci órletmény. A sörgyárakat, ha évi termelőképességük 1 millió liter, a szeszgyárakat, ha termelőképességük évi 100 tonna, a szeszitalokat előállító gyárakat a törvényhez csatolt kimutatás szerint. A szőlőkücpot, keményítőt, amidont és préselt élesztőt előállító vállalatokat, az olajpréseket, a csatolt kimutatás szerint.

A malomtulajdonosok tulajdonát alkotó olyan gépi berendezési olajpréseket, amelyek termelőképessége 24 óra alatt 500 liter olajat termelnek. A müjégyárakat, a cukorgyárakat, a cukorkaüzemeket, ha 8 óra alatt 1 tonnánál többet termelnek. Az olyan konzervgyárakat, amelyek készítményeiket fémdobozba, üvegbe vagy hordóba csomagolják, füstölővel rendelkeznek és kapacitásuk évi 500 tonnánál nagyobb. A gyümölcszsáritókat a törvény mellékelt alkotó kimutatás szerint. A gabonahántolókat, ha 8 óra alatt más-

fél tonnánál többet termelnek. A csőtésztagyárakat, a villamoserejű dagasztógépekkel felszerelt pékműhelyeket. A tej- és túrófeldolgozó vállalatokat, ha naponta 2000 liternél több tejet tudnak feldolgozni. Az erőleveszt és gyümölcseket előállító gyárakat, ha 8 óra alatt legalább 1 tonnát termelnek. A magánvágóhidakat, ha alkalmasak naponta 100 szarvasmarha vagy 150 sertés levágására. A magánvasutakat, a törvényhez csatolt kimutatás szerint. A magántársaságok kezelésében levő közuti vasutakat. A tartálykocsikat kihasználó vállalatokat, a törvényhez csatolt kimutatás szerint. A folyékony anyagokat és gázokat szállító vezetékeket. A hajózási vállalatokat, a törvényhez csatolt kimutatás szerint. A tengri- és folyami hajókat és a biztosító-társaságokat, a törvényhez csatolt mellékletben felsoroltak szerint.

A Román Telefonszolgálatot, a Román Rádiótársaságot és az Ipari Hitelintézetet (Creditul Industrial).

A felsorolt vállalatokat a törvény hatálya alá tartozóknak tekintik, ha az 1938. évi január hó 1-től a mai napig a törvényben foglalt valamelyik feltételnek megfeleltek.

A vállalatok az állam tulajdonába mennek át, mint a nép javai, minden teherföl mentesen és azokat a pénzügyminisztérium kezeli. A pékműhelyeket, malomokat, olajpréseket és vágóhidakat, a helyi közigazgatási szervek vehetik át, kivéve azokat az eseteket, amikor közvetlenül az illeté-

kes szakminiszterium nevez ki ezek élére igazgatót. Tíz napon belül a községi előjáróságok kötelesek ezeknek a vállalatoknak névsorát felterjesztieni. E vállalatok jelenlegi igazgatója a törvény megjelenésével egyidejűleg feloszlatoznak tekintendő. A törvény második szakasza értelmében az államosított vállalatok csatlakozó üzemei is állami tulajdonba mennek át, még ha ezek tulajdonosa más személy is volna. mint a fővállalaté.

A törvény harmadik szakasza értelmében, ha valamelyik vállalatnak több tagozata volna, amelyek valamelyikére is vonatkoznak az államosítási törvény, ugy az egész vállalat, teljess egészében államosítás alá kerül.

A negyedik szakasz értelmében a vállalatok berendezéseinek, gépeinek elidegenítése érvénytelen.

Az ötödik szakasz szerint az államosított nem terjed ki az Egyesült Nemzetek Szövetségének tulajdonát alkotó vállalatokra és azokra, amelyeket háborús jóvátételre jelöltek ki.

A törvény hatodik és hetedik szakasza szerint a vállalatok minden követelésekkel és tartozásokkal mennek át az állam tulajdonába, az új vezetőség azonban érvénytelennek minősíti azokat az ügyleteket, amelyeket a vállalat megkérőitásának szándékával kötöttek.

A törvény 11—15 szakasza szerint az állam kártalaníthatja azokat a volt tulajdonosokat, akik nem törvénytelen módon gazdagodtak meg vagy nem titkos üton hagyták el az ország területét.

A törvény V. fejezete az új vállalatok létesítésének feltételeit sorolja fel. A VI. fejezet a törvény megszegői ellen alkalmazandó büntető rendelkezéseket tartalmazza, amely büntetés 10 évig terjedő kényszermunka és vagyonelkobzás lehet.

Halálra ítélték a pócspetri gyilkosokat

Gránáttal játszott — leszakította a karját

BÁNFFYHUNYAD. — Rosca Nicolae 12 éves gyermek a mezőn játszadozott. Kézigránátot talált, amit bontogatni kezdett. A gránát felrobbant a gyermek keze között, leszakította bal karját, kiütötte bal szemét és több szilánk a hasát is szaktította fel.

Életveszélyes állapotban szállították be a szorongósenlenül járt gyermeket a kolozsvári sebészeti klinikára. Előtonmaradásához kévé a szemény.

BUDAPEST — A rögtöníró bíróság az ismeretes pócspetri rendőrgyilkosság ügyében pénteken hirdette ki az ítéletet. Az utolsó tárgyalási napon a bíróság Hell Fercenc rendőrszakszervezőt hallgatta ki, a meggyilkolt Takács Gábor rendőrrahadnagy társát, majd Bodonyi Márton államügyész mondotta el a vádbeszédet. Az utolsó szó jogán a vádlottak beszélték.

A bíróság az I. és II. rendű vádlottat, névszerint Asztalos János plébánost és Királyfalvi Krempner Miklóst halálra. Somlósiván tanítót életfogytiglani fegyházra, Vitéz Gábor 10 évi fegyházra ítélt. míg Kusnyér János ügyét rendes bíróság elé utalták. Az ítélet kihirdetése után a bíróság kegyelmi bírósággá alakult és kegyelemre csupán Asztalos János plébánost terjesztették fel az igazságügyminiszterhez.

terjesztés után azonnal a kegyelmi bíróságot elnökhez vitte a kegyelmi kérvényt és a köztársasági elnök Asztalos János plébános halálát ítéletét életfogytiglani fegyház büntetésre változtatta át. Királyfalvi Kusnyér Miklós átadta az ügyészségnek, az ítélet végrehajtására.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Brassai-utca 7.
Távbeszélő: 19-11.

Felelős szerkesztő: BALOGH EDGAR.

Előfizetési díj egy hónapra 100 lej. Papoknak, tanítóknak, nyugdíjasoknak 90 lej. — Postacsekk szám: 40.625.

AZ ARLUS kolozsvári szervezete június 7-én nyitotta meg a Dermata tanácstermében „Záporozssztál ujjáépítése” című nagyszerű vándorkiállítását. A kiállítás az öt éves terv keretében létesült üzem ujjáépítését mutatja be képekben, a német rombolók kiűzése után s hirdeti a szovjet munkások hősiességét és a szocialista rendszer diadalát. A kiállítás anyagáról Cseh Gyula egyetemi tanársegéd tartott nagy tetszéssel fogadott tájékoztatót, a Dermata kitűnő vegyeskara pedig szovjet, román és magyar népdalokkal járult a megnyitó ünnepély sikeréhez.

UJ TERMELESI VERSENYT KEZDTEK A FŐVÁROSI TEXTILGYÁRAK. Június 1-én új termelési verseny kezdődött a fővárosi 34 gyapotszövő és 16 selyemszövő iparvállalat között. A termelési verseny a fővárosi textil szakszervezet kezdeményezésére indult meg. A verseny célja az, hogy a termelés új gyártási eljárásokkal és a meglévő tökéletesítésével fokozzák a textilipari anyagok minőségét. Június 7-től kezdve a fővárosi 7 szövőgyár szintén új termelési versenybe kezd.

A KOLOSZVÁRI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG június hó 13-án délelőtt 11 órai kezdettel a templomban közgyűlést tart, melynek rendkívüli fontosságú tárgysorozata letárgyalására minden egyháztagot szeretettel hív meg és vár el a vezetőség.

FELHÍVÁS A RUHÁZATI IPAROSOK ÉS MUNKÁSOKHOZ! A kolozsvári Kisiparosok Szövetsége felhívja azokat a ruházati iparosokat és munkásokat, akik a hadsereg részére a nyári katonaruhák elkészítését vállalták, hogy legkésőbb június 15-ig a munkákat a megrendelési helyre feltétlenül szállítsák le.

AZ ENDOKRINOLÓGIAI, NŐGYÓGYÁSZATI ÉS SZÜLÉSZETI TARSASÁG június 12-én, szombaton délután 6 órai kezdettel tudományos előlést tart a következő tárgysorozatból:

1. dr. Gligore Viorel: Szexuál-hormonok a szív és vérérdény-megbetegedések kezelésében.
2. Dr. Goja Nicolae: Intermisztumban felrepedt méhen kívüli terhességről.
3. Grainiceanu professzor, dr. Coja és dr. Bogdan: A coiffajin- és lipitalis-hatású gyógyszerek alkalmazása a szülészetben.
4. Dr. Antonescu: Egy új coronarián-syncope kísérleti alapon.
5. Dr. Vitályos: A marsothiákokról.
6. Dr. Caprioara: Az ismételt szűrésológusok értéke ahasi exudatumoknál. Érdeklődő orvos-vendégeket szívesen lát a vezetőség, a szülészet és nőgyógyászati klinika előadótermében megrendendő előadásán.

KOLOSZVÁR VÁROS KÖZLEGEZŐJÉRE május hónapban összesen 1268 szorvatmarhat és 1828 juhfélét hajtottak ki. A közlegetlen kivitartották az összes kutakat és itatókat, valamint 12 új kutat furak és 240 kajasztrális hold legelőt megtisztítottak a tövisektől és egyéb gától.

Ma, szombaton délután 7 órakor:

A „Világosság Kupa” ökölvívóbajnokságának döntője

KOLOZSVAR. — Ma, szombaton este 7 órakor a Kereskedelmi Fium-középsiskola Kinizsi Pál-utca 1 szám alatti tornatermében kerül lebonyolításra a „Világosság Kupa” ökölvívó bajnokság döntőmérkőzése. Nagy közönség és versenyző siker jegyében zajlottak le már ezidáig a középsiskolások ökölvívó bajnokságainak selejtező és középdöntő küzdelmei. A kitűnő erőket képező középsiskolások ifjak, a jelenlévő szakértők teljes elismerését érdemelték ki, akiknek véleménye szerint az ökölvívó sport jövője, utánpótlása e küzdeni tudó középsiskolások ifjak bekapcsolásával és tovább fejlesztésével biztosítva van. A maga nemében Romániában első nagy tömeget képviselő középsiskolások ökölvívóbajnokság selejtező és középdöntő mérkőzéseinek részletes eredményei a következők:

Selejtező mérkőzések, előlállók a győztesek: **Légsúly:** Irsai Állami Magyar Gépipari—Jakab Ref. Koll. **Papirusuly:** Görög II Magyar Gépipari—Nemes Ref. Koll. **Törpesuly:** Kávó Magyar Gépipari kiütéssel győz Weisz Róm. Kat. Gimn. ellen. **Várhegyi Magyar Gépipari kiütéssel győz Gheorghite Ortodox Liceum ellen. Károlyi Tanítóképző—Mezei Református. Bontamsuly:** Kovács Magyar Gépipari kiütéssel győz Matei Ortodox Liceum ellen. **Görög I. Magyar Gépipari—Szatmári Ref. Koll. Ebergényi Magyar Gépipari kiütéssel győz Oroszhegyi Református ellen. Pehelysuly:** Szakács Róm. Katolikus—Tóth Unitárius. **Schmutter Magyar Gépipari—Máthé Református. Bindász Magyar Gépipari—Demény Unitárius. Szabó Róm. Katolikus—Germann Magyar Gépipari. Könnysuly:** Simonffy I. Magyar Gépipari kiütéssel győz Damó Unitárius ellen. **Szénássy Tanítóképző—Pál Róm. Kat. Bálint Unitárius—Kapitány Róm. Kat. Bognár Róm. Kat. Hajek Tanítóképző. Bojtos Magyar Gépipari—Pál Róm. Kat. Váltósuly:** Márton Magyar Gépipari kiütéssel győz Kiss Unitárius ellen.

Középdöntő eredmények: **Papirusuly:** Simonffy II. Magyar Gépipari kiütéssel győz. **Scobiola Ortodox Liceum ellen. Törpesuly:** Kávó Magyar Gépipari—Balogh Tanítóképző. **Várhegyi Magyar Gépipari—Károlyi Tanítóképző. Bontamsuly:** Kovács Magyar Gépipari kiütéssel győz Gvőri Róm. Kat. ellen. **Ebergényi Magyar Gépipari—Görög Magyar Gépipari. Pehelysuly:** Szakács Róm. Kat.—Weber Magyar Gépipari. **Schmutter Magyar Gépipari—Szabó Róm. Kat. Könnysuly:** Székely Magyar Gépipari—Szénássy Tanítóképző. **Bálint Unitárius—Simonffy I. Magyar Gépipari. Bojtos Magyar Gépipari—Bognár Róm.**

Figyelem:

Finom gumi pertlik, taft szalagok, farkaslóg, női és férfi aombok, vatta, cifafűző, zsebkendők. Diák, gyermek és férfi sapkák, nadrágar tartók, menyasszonyi koszoruk, litylak stb. Mindenki legolcsóbb beszerzési forrása.

10-es áruház Malom-u. 3.

Iskolák figyelem!

Petőfi összes költeményei félévszon kötésben	285.—
Móricz Zsigmond: Magvető	183.—
Benedek M.: Az irodalmi műveltség könyve	187.—
Táncsics M.: Életpályám I-ve. 129.— kve.	183.—
M. Beer: A szocializmus és a társadalmi harcok története I—V. dobozban	137.—
és még sok más értékes irodalmi könyv szerzhető be a	

Petőfi Athenaeum

könyvesboltban Postacim. P. Libertáti 12.

Vidéki megrendelésnél kérjük az összeget és 20% számlabélyeg-illetéket a 40.954 sz. postacsekk számlánkra előre befizetni.

Katolikus. Váltósuly: Szabó Magyar Gépipari—Csifő Magyar Gépipari. **Középsuly:** Fülöp Unitárius—Dru-már Magyar Gépipari. **Tóth Magyar Gépipari kiütéssel győz Marcu Ortodox Liceum ellen.**

A döntő küzdelmeket, amelyen 15 pár küzd az első négy helyért, ma, szombaton este 7 órakor ünnepélyes keretek között rendezik meg. Ezalkalommal történik a „Világosság Kupa” ünnepélyes átadása a legtöbb pontszámot elért középsiskolások együttesnek. Az eddig elért eredmények alapján a nagy tömeget felvonultató és kitűnő erőből álló Állami Magyar Gépipari Liceumnak van a legtöbb esélye a

Világosság Kupa megnyerésére. Az egyéni bajnokot és helyezetteket érem és oklevél díjazásban részesítik, az összes résztvevő versenyzőket pedig emlékközzel tüntetik ki. A mérkőzések befajzta Iosof Cornél őrnagy az OSP főtitkára, **Karádi Nagy Lajos** a Világosság szerkesztője és **Zaharie Romulus** az Ifjúmunkás Szövetség elnöke tartanak rövid ünnepi beszédet.

A Világosság Kupáért megtartott középsiskolások ökölvívó küzdelmek eredményei az Ifjúsági Egység Kupa bajnokságában is beleszámlítanak.

A döntő mérkőzéseket, propaganda jellegére való tekintettel, rendkívül olcsó belépőjűkkel rendezik meg.

A kolozsvári középsiskolák vasárnapi sportünnepsége

KOLOZSVAR. — A Romániai Középsiskolások Országos Szövetsége vasárnap délután fél 5 órakor a „Gheorghiu-Dej” városi sporttelepen az 1848-as szabadságharc századi évfordulója alkalmából nagy sportünnepélyt rendez, amelyen a kolozsvári középsiskolásokon kívül a Ifjú Munkás Szövetség és az elemi iskolák növendékei is résztvesznek.

A sportünnepség műsora a következő: I. Felvonulás és tisztelés. II. A RKOSZ fogadalma és tiszteletadása a Román Népköztársaságnak. III. A Román Népköztársaság himnusza. IV. A középsiskolák a terepen felrják 1848—1948. Fel-

vonul az IMSZ jelképes szeker. V. Közös jarnabemutatók és népi táncok. 1. Az elemi iskolák közös tornabemutatója. 2. Az Egységes Leánygimnáziumok közös tornabemutatója. 3. Az Egységes Fiugimnáziumok közös tornabemutatója. 4. Az IMSZ (fiuk, leányok) közös tornabemutatója (ujjapítés). 5. Az IMSZ közös tornabemutatója. 6. A Leányliceumok közös tornabemutatója. 7. A Fiumliceumok közös tornabemutatója. 8. Román és magyar népi táncok, bemutatják a román és a magyar tanítóképzőintézetek táncsoportja.

A középsiskolák labdarugóbajnokságának döntője

KOLOZSVAR. — A középsiskolások labdarugó bajnokságának döntőmérkőzését vasárnap délelőtt fél 11 órakor a városi sporttelepen tartják meg. A bajnoki címért ezúttal az Állami Román Gépipari Liceum és az Állami Magyar Gépipari Liceum csapatai küzdenek. Mindkét együttesben számos ifjúsági

válogatott játszik.

A mérkőzés befejeztével a Romániai Középsiskolások Országos Szövetségének vándorkupáját ünnepélyes keretek között adják át a győztes együttesnek. Jegyeket a mérkőzés kezdete előtt a pénztárnál lehet kapni. Lelőtőjegy ára 20 lej, kprzójegy 10 lej.

Nagyszabású tornabemutatót és sportünnepséget rendez az Olimpiai ifjúmunkás sportegyesület

KOLOZSVAR. — Az Olimpia Ifjúmunkás Sportegyesület nagyszabású tornabemutatóra és sportünnepségre készül. A tömegsport népszerűsítése és a sportkultura emelése érdekében.

Mintegy 150 sportoló, gyermekek és felnőttek, férfiak és nők fognak szerepelni a nagyszabású tornabemutatón, amelynek szakszerű előkészítését Finta Zoltánné, Szalka József és Szabó Dénes szakoktatók végzik. A tornaverseny keretében szinpompás előkérteket is fognak bemutatni és külön vonzóereje lesz az ünnepségeknek a balettár szereplése. A hatás fokozására Szakács György, a

kolozsvári Állami Magyar Színház díszlettervezője szinpompás, művészi kivitelű szinpadit díszleteket készít. A nagyszabású sportünnepség műsorszámaait a kolozsvári Állami Magyar Színház zenekara fogja kíséreni.

Sporthíradó

A CFR ARAD ÖKÖLVÍVÓEGYÜTESE vasárnap délelőtt 10 órakor a római katolikus gimnázium udvarán barátságos mérkőzés keretében a Dermata csapatával mér össze erejét. Ebből eseten a tornateremben trjúk meg küzdelmeket.

Most jelent meg az EMGE kiadásában

„Az édesbírok termesztése és felalozása”

Egy nagy értékű, új gazdasági növény leírása.

Szines, félkemény, karton kötésben, sok ercdeti fényképpel.

ÁRA POSTAKÖLTSEGGEL 35 LEI

Megrendelhető: EMGE, Cluj, Str. Republicei 22., valamint vidéken minden vármegyei EMGE kirendeltségnél. Vételfár a 40.181 sz. postatakarékpénztári csekk számlán küldhető be.

Állami hivatalok, üzletek

szövetkezetek, iparvállalatok

IRODABUTOR

szükségletüket legolcsóbban és legjobb kivitelben csak

„Székely és Réty”-nél

szerzhető be.

Marosvásárhely. Telefon 178.

Az 1848—1948 centenáriumi hónap keretében

Ünnepi művészt

az Állami Magyar Színház és Operában június 12-én, szombaton este 8 órakor

1. **Petőfi—Eisikovits: Nagy idő. Előadja Nagy István Kamarakórusa.**
2. a. **Petőfi: Kard és lán.**
b. **Lucian Mircea — Jánosházy: Bălcescu szavalja Czenk Erzsébet**
3. **Nagy Elek: megemlékezik a nagy időkről.**
4. **Enescu: Román rapszódia. Előadja az „Ardealul” All. Filharmonikus Zenekar. Vezényel Demian Vilmos dr. karnagy.**
5. a. **Erkel Ferenc: Ária a „Hunyadi László” c. operából**
b. **Kovaly: Az Ural fia. Eneklé Sallay Margit, zongorán kísér Babcsák Tiborné, tuolán Buga C. Constantin.**
6. a. **Petőfi: Republica.**
b. **A. Burunga: Kiss Jenő: Himnusz a Román Népköztársasághoz. Szavalja László Gerő.**
7. **Három román népdal. Eneklé: Ion Dinculescu, az All. Opera tagja.**
8. **Magyar és román népi táncok. Előadják a nádasdaróci magyar és a teleki román táncsoportok saját zenekíséretükkel.**

Comunitatea Evreilor de rit occidental din Cluj. Kolozsvári Izraelita Hitközség.

ÉRTESÍTÉS

Értesítjük t. Tagjainkat, hogy a Sevnoth-Pünkösdi ünnep alkalmával a Horea-uti nagytemplomban az istentiszteletek rendje a következő:

Június hó 12-én szombaton és 13-án, vasárnap este az esti ima 8 órakor kezdődik.

Június hó 13-án, vasárnap és 14-én, hétfőn a reggeli ima 9 órakor, a délelőtti — Mussafi-ima — 1/10 órakor kezdődik.

Az Elhunytakról való megemlékezés — Mazsari — a hétfői délelőtti istentisztelet keretében, mely alkalmából Fisch Sándor mondja az emlékbeszédet.

Az istentiszteleteken a szertartást Klein Gyula főkantor a teljes énekkarral végzi, Rosenthal Márton karnagy vezényelve.

Az Izr. Hitközség Előjárósága.

Rejtvény-rovat

28. számú keresztrejtvény.

Emlékeztető 1848/49-re

Készítette: KONT VILMOS

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
		21								22									
23	24		25						26	27									28
29			30						31	32	33						34		35
36		37		38					39		40	41					42	43	
44			45	46	47					48	49					50			
51				52	53					54						55			
56				57	58										59				
60				61	62				63								64		65
66			67						68	69						70		71	72
73			74						75								76	77	78
			79							80								81	
83	84		85							86									87
91	92		93							94									95
98			99							100									101
105			106							107									108
111										112									113
115										116									117
120										121									122
127										128	129								130
135										136									137
										140	141								138
146										142									139
										143									144
										145									145

Megjejtésül beküldendők a vízszintes 1, 22, 39, 76, 88, 107, 112, 138 és 146, valamint a függőleges 1, 20, 28, 31, 32, 39, 57 és 94 sorok. A megjejtéshez csatolni kell a rejtvényszámot. A megjejtők között több jutalmat sorsolunk ki. Első díj egy könyv, második díj két színházjegy, harmadik díj egy színházjegy a kolozsvári Állami Magyar Színházba, negyedik díj két jegy az Uránia-mozgóba.
Megjejtések beküldésének határideje: 1948 június 23.

VÍZSZINTES SOROK:

1. Ez volt 1848 március 15-én — a pesti Landerer és Heckehast nyomdában kinyomatott „Nemzeti dal” és a „Tizenkét pont”. 21. Az ausztrál-ázsiai szigetvilág egyik nagy szigetére való. 22. A magyar szabadságharc vértanuját halt „hősök hőse”. 23. Határang. 25. Bűvölet. 27. Vissza: világhírű mezőhegyesi lőtőrzs. 28. Juttat másnak is. 29. Olasz skálahang. 30. Vissza: France francia író fonetikus keresztnéve. 31. Német rakpart. 33. Az ó-görög szobrászat egyik leghíresebb szoborcsoportozata. (Ötödik betű kettőzendő). 35. Népies igekötő. 36. Esméletét veszti. 38. Bece női név. 39. Demokráciánk vértanuja, akit a németbarát fasiszta ügyvédök halálra kínoztak. 41. Képző része. 42. Daly keverve. 44. Aldunai kikötőváros a Szeret és Prut torkolata között. 46. Tokok (f. ékezet). 48. Vissza: szín (ék. hiány). 50. Takaró. 51. Műtétet hajt végre (ék. hiány). 53. Két folytonossági hiány, az első fia lehet a másodikkal, népiesen. 55. Tengerparton és folyótorkolatoknál élő madár. 56. Herodiás „61” használta fel arra, hogy — tánca segítségével — az általa gyűlölt Keresztelő Jánost lefejeztesse. 58. Légtornászoknál erősen kifejlődött. 59. Bece leány-név. 60. Meggyulladtani, ahogy Biharban mondják. 61. B-vel: Becézett bárány. 63. Vissza: nagy olasz zeneszerző. 64. Kemence része. 65. Német férfinév. 66. Szög és ív egyége a geometriában. 67. Női név (ék. hiány). 69. Vissza: a Föld megszemélyesítője. 70. Víz tündér (ék. csere). 72. Kolozsvári Ifjúsági Vívókör. 73. Fordított tagadás. 74. A síkság. 76. A magyar lírai költészet legnagyobb alakja, a „márciusi ifjúság” vezére, akinek lánglelkéhez fűződik a március 15-iki forradalom kitörése Magyarországon, keresztnévének kezdőbetűjével. 78. Időhatározó. 79. Vonatköz névmás. 80. E régi erőssége. 81. Vissza: szólásmondás szerint a jó bornak nem kell. 82. A leghasznosabb fém. 83. Elsüllyedt mondabeli brcton város. 85. Mint látványosság is híres ez az aldunai szoros, névelővel. 88. Petőfi mellett a 48-as idők legnagyobb alakja, kinek gyújtó hatású szónoklatai csodákat műveltek. Rövid ideig kormányzó is volt. 90. A legfontosabb

fűszer. 91. Vissza: 205 Rómában. 93. Magyar író (A vörös postakocsi). 94. Nyakbavaló. 96. Megróni, románul. 97. Minden ételnél van. 98. Korog a gyomra (ék. hiány). 100. ...sonó (egyhangon, szívvvel lélekkel). 101. Fiatal háziállatok. 103. Ilyen hal a békaporonty. 104. Durrög része. 105. Hitehagyott. 107. Magyarország legjelentékenyebb erőssége volt, melyet Klapka György tábornok 1849 október 4-ig védett Haynau ellen, amikor is a várórségnek büntetlen-séget biztosítva, az összes várak közül utolsónak adta meg magát. 109. Angol tábornagy. Az első világháborúban az ararai győzelmes offenzívá vezére. 111. Vissza: eltulajdonítottál (I = á). 112. A szabadságharc ágyúöntő hőse. 114. Pedagógus-e? (f. ékezet). 115. Német politikus, volt birodalmi kancellár és ideiglenes elnök. 116. Román bádoggalack. 117. Vissza: Népszerű magyar filmtenorista, fonetikusan. 119. Ilyen patkó is van. 120. Bece női név. 121. Orosházi Orbán Sándor. 122. Haid, filmszínész. 124. Keresttel emelt hang. 126. Undok elősdi. 127. A Berettyó jobboldali mellékfolyója. 128. Báj. 131. Becézett női név. 132. Újletbecsukás ideje. 134. Állatlakás. 135. Angol kettős mássalhangzó. 136. Vissza: Kérégetésből él. 138. A szabadságharc alatt az erdélyi hadak legendáshírű vezére. Petőfi és a székelly honvédek bálványa, ahogy egymásközt becéztek. 139. Vissza: primitív gép. 140. Hatszöges kristályrendszerbe tartozó kristályalak. 143. Egyengetések. 146. Népitétel, amely 1848 szeptember 23-án történt a budai hajóhídon és amely a végletekig felfokozta az osztrák kamarilla magyarok elleni gyűlöletét.

FGÜGŐLEGES SOROK:

1. Az 1848/49-iki szabadságharc befejezését jelző utolsó, szomorú esemény (zárt betűk: V. E. E.). 2. Kettős mássalhangzó. 3. Névelő. 4. Ilyen hely is van. 5. Híres olasz hercegi család. 6. Ilyen húst tesznek a főttöltköpöztába (f. ékezet). 7. Ónból, ólomból, rézből, vasból és nikkelből álló ötvözet. 8. Vissza: délarábtól arab törzs. 9. Moidoval egyetlen város, fonetikusan. 10. Személynévmás. 11. Vissza: elmentéses költő. 12. Fosztképző. 13. Kezkeny, vémetűl, fonetikusan.

14. Kotorja (ö = a). 15. Vissza: nátriumkarbonátot (ék. hiány). 16. Tösgyökerez magyar női név. 17. Énekes madár. 18. Ezerszáz, Rómában. 19. Ilyen halál is van. 20. A magyar nemzetnek a „Tizenkét pont” 12-ik pontja szerinti kívánsága (zárt betűk: R. L. S.). 24. A délamerikai Ecuadorhoz tartozó szigetcsoport (ék. hiány). 26. Szemét. 28. Az első világháború után — a spanyolok ellen felkelt rif-kabilok vezére. 30. Vissza: tömlős-, vagy őrbbűl állapot (ék. hiány). 31. 1848 március 15-én minden magyar hazafinak a mellén díszelgett (ék. csere). 32. Görgi legfényesebb győzelmének színhelye Windischgrätz felett, 1849 április 6-án. 34. Szerencsem vála. 37. Nem halt meg egy férfi. 39. A legnagyobb magyar regényíró, 1848-ban a márciusi mozgalmak egyik legtevékenyebb előmozdítója. 40. Vissza: Európa legnagyobb folyója. 43. Egyik szülőnek. 45. Cassa Autonómá a Monopolurilor. 47. Kérdő névmás. 49. Verskellék. 50. ... Dagover, híres filmszínész. 52. Gül Baba leánya (f. ékezet). 54. Román cseresznye. 55. Z-vel közben: angyal. 57. Kiszásiai kikötőváros, a Fekete tenger partján. 59. Nagyközség Borsod-Gömör és Kishont egyesített vármegyék miskolci járásában. 62. Birma legnagyobb folyója, Hátsó-Indiában (f. ékezet). 64. Vissza: továbbandukol. 67. Érdekszövetkezet. 68. A hajadon. 70. Vissza: Magyar vívóbajnok. Volt berlini olimpike. 71. Ez irányítja az öltözködést. Két utolsó betű cserélendő. 74. Mutató szó. 75. Vissza: Nyrkó része. 76. Iparos. 77. Keleti utárvíz. 84. Magyar festő, a konstruktívizmus lelkes híve, keresztnévének kezdőbetűjével. 86. Vissza: Petrarca muzsája. 87. Iparos. 89. Utlm, keverve. 90. Képzőművészeti alkotásokat. 92. A labdarugó támadósrú tengelye. 94. Huszárzedes (őbester). Az I. Napoleon elleni háborúk egyik legendás alakja. 95. Az USA Ohio államában lévő városba való (f. ékezetek). 97. Attila legkisebb és legkedveltebb fia-e? 99. A nota szerint a pápai utccával teszik. 101. Vissza leng. 102. A francia forradalom idején a képzőművészek veszthelyre szállítására használt jármű (ék. hiány). 104. Idegen női név. 108. Ósi, keleti germán nép (ék. hiány). 107. Nagy edény.

108. A 39. függőleges keresztnéve Sándorné, Czentea Livia, Bogya G (ék. hiány). 110. Fonetikus német za, Palatka Zoltánné, Herdt Raybárány. 112. Vissza: hitvestárs, biharisan. 113. Ipari növényemig (f. ékezet). 116. Az egymást nagyon szerető házaspárra mondhatjuk. 118. Sándor, Szenási Béla, Zatlner Géza. Jeruzsálemnek van ilyen fala (f. ékezet). 121. Borul keverve. 123. Magyar király volt. 125. Vissza: ingoványos. 129. Vissza: anyakoca. 130. Két l-el: minta.. 132. Vissza: mutatózó. 133. Német női név. 137. Rövidített kerület. 138. Harang hangja. 140. Rákosi Mátyás. 141. Orosz folyó. 142. Olasz király. 143. Fordított kettős mássalhangzó. 144. Vissza: állóvíz. 145. A 139. vízszintes.

A 26-os számú keresztrejtvény helyes megjejtése: Vízszintes sorok: 1. Román-magyar barátság. 20. Béke szava. 37. Autonom. 49. Párttag. 79. If sötétje. 99. A demokráta szervezés. Függőleges sorok: 1. Reakcióellenes harca. 18. Gazdasági ellenőrzés. 58. Leningrád. 63. Gyümöklé. 67. Mig él. 69. Démon. 76. Éj fele.

Megjejtők névsora: Ketesdy Aranka, Göncz Mihály, özvegy Bárány Jánosné, Kovács Antalné, Kardos Lenke, Schlett Judit, Imecs Jenő, Aczél Károly, Texe Margit, H. Andrács Anna, Haraszthy János, Benecze Éva, László Józsefné, Székely Jánosné, Léb Mártonné, Király Ferenc, Czinczár Imréné, Csulak Lvente, Csulak Ákos, Szolnay Judit, ifjabb Terkál Róbert, Kolumbán Rózália, Inczeffy Gábor, Ferghete Margit, Tauffer Lajos, Attila Árpád, Kőrösfiy Ferencné, Zsigmond Ödön, Sirbu Eliza, Gálffy Dezső, özvegy Balás Sándorné, Kovács Tünde, Hildigh Mihály, Kocsis Károlyné, Karakás Lajos, Nagy Sándorné, Vályi Andor, Csehi Lászlóné, dr. Berger Salamonné, özvegy Koldea Györgyné, Ferenc Ignácné, Kovács Sándor, Szántai Jánosné, Fittori Péter, Weissberger Sándorné, Szilágyi Sándorné, Sirbu Gerő, Lészay Tibor, Gyöngyössy Gyuláné, Harmathy Eliza Kolozsvár.

110. Fonetikus német za, Palatka Zoltánné, Herdt Raybárány. 112. Vissza: hitvestárs, biharisan. 113. Ipari növényemig (f. ékezet). 116. Az egymást nagyon szerető házaspárra mondhatjuk. 118. Sándor, Szenási Béla, Zatlner Géza. Jeruzsálemnek van ilyen fala (f. ékezet). 121. Borul keverve. 123. Magyar király volt. 125. Vissza: ingoványos. 129. Vissza: anyakoca. 130. Két l-el: minta.. 132. Vissza: mutatózó. 133. Német női név. 137. Rövidített kerület. 138. Harang hangja. 140. Rákosi Mátyás. 141. Orosz folyó. 142. Olasz király. 143. Fordított kettős mássalhangzó. 144. Vissza: állóvíz. 145. A 139. vízszintes.

Lakatos Gábor Bánffyhyunad, Orbók Béla Darlac, Hentes Jánosné, Dénes Rózi, Coroian Trian Dés, Konradi Márton Egeres, Graf József Lupény, Székely Miklós Marosvásárhely, Márton Simon Marosilye, Szendi Gyula, Szilágyi Lajos Medgyes, Attila Adoif Nagybanya, Graf Tibor, Bakó Árpád Nagyenyed, Bodor Lászlóné Nagyszegben, Bieber Sarolta, Balaskó György, Bieber Lipótné, Jacob Klotild Petrozsény, dr. Lászlóffy István Szamosujvár, Nuszlián Györgyné, Nagy Lenke, Bedő Juci, özvegy dr. Orbán Elemérné, Major Domokos Torda, Buschmann Edéné, Zilah, Moskovits Imre Torda, Fekete József Szinervárja, dr. Bernát Lászlóné Nagykapus.

Kik a nyertesek? A megejtett sorolás eredményeként könyvjutalmat nyert Jacob Klotild Petrozsény, Cz Margit, Tauffer Lajos, Attila Árpád, Kőrösfiy Ferencné, Zsigmond Ödön, Sirbu Eliza, Gálffy Dezső, özvegy Balás Sándorné, Kovács Tünde, Hildigh Mihály, Kocsis Károlyné, Karakás Lajos, Nagy Sándorné, Vályi Andor, Csehi Lászlóné, dr. Berger Salamonné, özvegy Koldea Györgyné, Ferenc Ignácné, Kovács Sándor, Szántai Jánosné, Fittori Péter, Weissberger Sándorné, Szilágyi Sándorné, Sirbu Gyöngyössy Gyuláné, Harmathy Eliza Kolozsvár.

Kik a pont- és rejtvénykészítő verseny nyertesei?

A folyó évi január hó 5-én meghirdetett pont- és rejtvénykészítő verseny február hó 28-án, illetve március hó 31-én befejeződött.
A pontverseny két első helyezettje: Szolnay Judit és Jojkits Tibor. A díjakat a pontverseny elnöke, a díjakat a nyertesek szerkesztő-harmadik helyezett Rámay Tibor, segítségükben átvehetik.

A rejtvénykészítőverseny első díját — „Tompa Mihályösszes költeményei” — a bíráló bizottság Balogh Ferencnek, — a másodikikat, Bay Fegyformát pontversenyzőnek, — a harmadikat, Bay Fegyformát pontversenyzőnek, — a harmadikat Dékán Szolnay Judit, aki „Tompa Mihály költeményei”-t, második művét Kabdebő István Árpádnak Jojkits Tibor, aki Jack London „A beszélő kutya” című művét kapta. A díjakat a nyertesek szerkesztő-harmadik helyezett Rámay Tibor, segítségükben átvehetik.

Szórejtvények

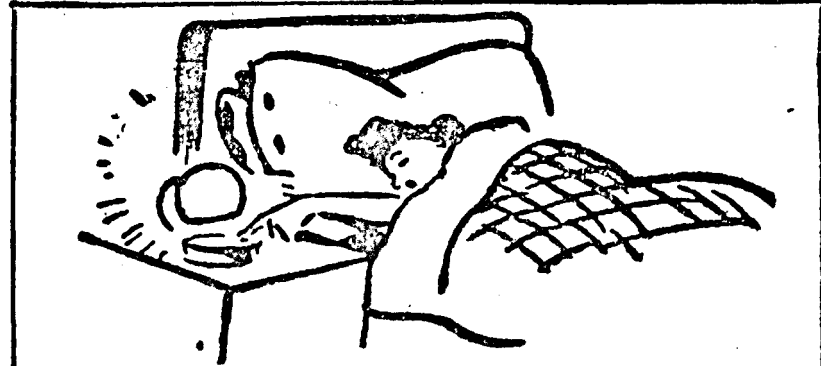
lly. Major Domokos (Torda) ötletei

$\frac{d}{FOR}$	E
$m \quad \dot{a} = o$	

A rovatvezető üzenetei

N. S.-né, Kolozsvár: Első kísérletnek meglepően jó, csak a meghatározásokra kell több gondot fordítania, mert — mint látni fogja — azokat majdnem mind át kellett dolgoznom. Mind a két ábra megszámozandó. **Özvegy K. Gy.-né, Kolozsvár:** Kedves soralt hálásan köszönöm. Ilyen levél minden jutalomnál többet ér. Bár — mint leveleiben írja, — igen sokan nagyon örülnének, ha lapunk hetenként kétszer közölné keresztrejtvényt, ezt az örömet — egyelőre — helyszűke miatt nem szerezhetjük meg. A kérdőívét rendeltetési helyére juttatam. C. T., Dés: Reméljük, hogy a könyvjutalmat időközben megkaptátok, mert — mint látni fogja — G. D., Kolozsvár: A beküldött két szórejtvényt nem értjük. Kérjük legközelebbi levelében a megejtést levezetni. B. A., Erczákóca: A szórejtvények közül kettő — átformalva — használható. Többnél a megejtendő fogalmak betűit nagyrésztben írta, ami azokat közlésre alkalmatlanná teszi. A 3 és 4-es számú lapunkban — más formában — már megjelent.

ELDÖLT E?

Nyugodtan alhat,
ha vette a fáradságot és flegtelenítette lakását **ATOM G. G.** -vel! Ez a néhány perc manőver tartósan számol otthonából a poloskát. Vedekezés, kibúvó lehetetlen! A legvéresebb várokozást felülmúlóan végez velük egyetlen dohoz. Erre mérget vehet Neje önagsága ma már nem panaszkodik, hogy lehetetlen a vérszippokkal szemben, mert ahol **ATOM G. G.** van — ott poloska nincs! Beszerezhető minden drogáriában és testápolásboltban.

Romániai vezérképviselő Atom G. G. laboratorium Kolozsvár, Mária királyné-utca 20 szám

